Kelet Felé Konferencia

2023. március 30 – április 1.

programfüzet

Tartalomjegyzék

Program ... **4**
Március 30. ... 4
Március 31. ... 8
Április 1. ... 13
Absztraktok ... **16**
Március 30. ... 16
Japán film és irodalom ... 16
Tibet ... 23
Török nyelv és filológia ... 30
Mongólia ... 37
Japán és más országok ... 42
Tibeti folklór ... 48
Március 31. ... 52
Közel-Kelet ... 52
A buddhizmus és a Nyugat ... 57
Japán nyelvészet ... 62
Buddhista világnézet ... 67
Buddhizmus ... 73
Japán társadalom és vallás ... 78

Török történelem és társadalom....................................88
Április 1. 95
A modern Kína...95
Kínai filozófia..98
Korea...101
China and Vietnam 107

PROGRAM

2023. MÁRCIUS 30., CSÜTÖRTÖK

9:00-9:30 Ünnepélyes megnyitó

JAPÁN FILM ÉS IRODALOM

Szekcióvezető: Hidvégi Zsófia

Helyszín: Nagyterem

10:00-10:30 **MÉSZÁROS ÉDUA:** *Shindō Kaneto feleségképei*

10:30-11:00 **LADÓ BEÁTA:** *A* Kwaidan *történetei horrornarratívák tükrében*

11:00-11:30 **MARSAL MÁRK:** *Natsume Sōseki individualizmusa*

11:30-12:00 **SOMI GABRIELLA:** *„Bezárt szobák" és „elborzasztó hibridek" – Edogawa Rampo* D-zaka no satsujin jiken (The Case of the Murder at D. Hill) *című novellájának elemzése Walter Benjamin térfilozófiáján keresztül*

TIBET

Szekcióvezető: Dr. Szántó Péter Dániel

Helyszín: Borzsák–Paepcke könyvtár

10:00-10:30 **FERENCZY RÉKA:** *Hetényi Ernő és Ferenczy Éva tibetológiai munkái*

10:30-11:00 **KVACSÁNY TAMÁS:** *Gelongma Palmo, a hercegnőből lett apáca egy gyógyító szertartás tükrében*

11:00-11:30 **CSÁKI-BERTÓK SÁRA:** *A dzogcsen hét tükre*

11:30-12:00 **TAMUS VIRÁG ANNA:** *A buddhizmus álláspontjának vizsgálata a környezetvédelemmel kapcsolatban*

TÖRÖK NYELV ÉS FILOLÓGIA

Szekcióvezető: Dr. Czentnár András

Helyszín: Nagyterem

13:00-13:30 **DURMUS-HONFI GABRIELLA:** *Milyen hatása volt Ahmed Yesevi XII. századi misztikus*

költőnek és a Divan-i Hikmet *című művének a török nyelvre, irodalomra és vallásra?*

13:30-14:00 **FEJES FERENC LÁSZLÓ:** *A törökországi kazak kisebbség helyzete és nyelvhasználata*

14:00-14:30 **MEGYESI ZOLTÁN:** *A tamgák funkcionális szerepe az ujgur és türk rovásírásos feliratokon*

14:30-15:00 **POKORNI MIHÁLY:** *Szerb papok a hódolt Debrecenben*

MONGÓLIA

Szekcióvezető: Dr. Rákos Attila

Helyszín: Borzsák–Paepcke könyvtár

13:00-13:30 **GOMBKÖTŐ BENCE:** *A növényevő vadállatok terminológiájának nyelvészeti érdekességei a mongol nyelvben*

14:00-14:30 **PÁLFI ZOLTÁN:** *Ligeti Lajos egyetemi tevékenysége a Horthy-korszakban*

14:30-15:00 **VARGA ANETT:** *Földtani kutató expedíciók Mongóliában – A kéziratos jelentésekben rejlő adatvagyon*

JAPÁN ÉS MÁS ORSZÁGOK

Szekcióvezető: Dr. Kiss Mónika

Helyszín: Nagyterem

15:30-16:00 **LÉDIG DÁVID:** *Európa Japán-képe 1549 előtt*

16:00-16:30 **CSAPÓ LILI:** *Kyōiku papa, mint társadalmi jelenség*

16:30-17:00 **G. MARKOVICS BEÁTA:** *A koreai és a japán zeneipar alakulása a 2000-es évektől napjainkig*

TIBETI FOLKLÓR

Szekcióvezető: Dr. Szántó Péter Dániel

Helyszín: Borzsák–Paepcke könyvtár

15:30-16:00 **HOLLÓS JUDIT:** *Népmesei elemek a hagyományos tibeti táncos zenedrámában*

16:00-16:30 **BÉRES JUDIT:** *A Kukunor régió etnikai diverzitásának hatása a tibeti folklórra*

16:30-17:00 **DR CSÉPE ANDREA:** *A hagyományos tibeti orvoslás ind és kínai párhuzamai*

2023. MÁRCIUS 31., PÉNTEK

KÖZEL-KELET

Szekcióvezető: Dr. Iványi Tamás

Helyszín: Nagyterem

9:00-9:30 **GÁJÁSZ ENIIKŐ:** *Nőalakok* Az Ezeregyéjszaka meséi*ben*

9:30-10:00 **AHMAD DAGHRIRI:** *The emergence of Christianity in the fourth century AD in southern Arabia*

10:00-10:30 **HARB BUSHRA:** *Economic implications of Storage structures in Syria during the third millennium B.C.E*

A BUDDHIZMUS ÉS A NYUGAT

Szekcióvezető: Dr. Ruzsa Ferenc

Helyszín: Borzsák–Paepcke könyvtár

9:00-9:30 **SZABÓ JÁNOS:** *Egy Buddhista Klasszikus Modern Kontextusban: A Gyémánt Szútra Thich Nhat Hanh "Mélyökológiai" Értelmezésében*

9:30-10:00 **TORNAI SZABOLCS:** *Gorgiász, a Nyugat Buddhája*

10:00-10:30 **FODOR GELLÉRT:** *Egy keresztkulturális metszéspont: Evan Thompson én konstrukciós elméletében megjelenő madhyamaka filozófia és az embodiment szinergiája*

JAPÁN NYELVÉSZET

Szekcióvezető: Hidvégi Zsófia

Helyszín: Nagyterem

11:30-12:00 **RÁTKY JULIA ANNA:** *Szerepnyelv fordítása japán népmesékben*

12:00-12:30 **ÁGOSTAI KATALIN:** *Nyelvi normák a japán audiovizuális művekben*

12:30-13:00 **VARGA ANNA:** *Az* Ainu szótár *c. kézirat az ainu nyelvi dokumentáció kutatásának fényében*

BUDDHISTA VILÁGNÉZET

Szekcióvezető: Dr. Ruzsa Ferenc

Helyszín: Borzsák–Paepcke könyvtár

11:30-12:00 **KESERŰ MÁRTON ZOLTÁN:** *Saṃsāra és paranoia*

12:00-12:30 **PÖLTL JÁNOS:** *Buddha és a konstruktivista tanulásszemlélet*

12:30-13:00 **KOMLÓS ZSUZSANNA:** *Gyász és buddhizmus- A buddhista módszerek, gyakorlatok felhasználhatósága korunk nyugati gyászterápiájában*

BUDDHIZMUS

Szekcióvezető: Dr. Ruzsa Ferenc

Helyszín: Borzsák–Paepcke könyvtár

14:00-14:30 **FILE PÉTER:** *Üdvözítő-e Sákjamuni Buddha? Egy vallástörténeti elemzés*

14:30-15:00 **MENAKER ANGELIKA:** *A théraváda buddhizmus pokolleírásának és Hieronymus Bosch* A pokol *képi megjelenítésének összehasonlítása*

15:00-15:30 **TÓTH-BEDA KRISZTINA:** *A Buddha köntöse*

JAPÁN TÁRSADALOM ÉS VALLÁS

Szekcióvezető: Dr. Takó Ferenc

Helyszín: Nagyterem

16:00-16:30 **ALMÁSI ALMA ALEXANDRA:** *A Shinsengumi társadalmi és politikai megítélése a Meiji-kortól napjainkig*

16:30-17:00 **HORNOS DÁNIEL:** *Tűzvészek és gyújtogatás az Edo-kori rendeletekben*

17:00-17:30 **PECSENYA ÉVA:** *Ellenvélemény egy zűrzavaros korban – A Meiji-kori Seinen*

Kurabu megítélése egy enka énekes naplójának segítségével

17:30-18:00 **ANDRISKA GERGŐ:** *A Shingon doktrínája és kialakulása*

18:00-18:30 **BARÁT LAURA:** *Új vallási mozgalmak*

TÖRÖK TÖRTÉNELEM ÉS TÁRSADALOM

Szekcióvezető: Dr. Czentnár András

Helyszín: Borzsák−Paepcke könyvtár

16:00-16:30 **ROSTÁS SZANDRA:** *Szarvasok és átkok*

16:30-17:00 **STUMPF ANNA:** *Kırk Vezir Hikâyeleri – A népszerű történetfüzér jellegzetességei és érdekességek egy moszkvai kéziratról*

17:00-17:30 **TÜZES ÁGOSTON KÁROLY:** *J.A. MacGahan amerikai haditudósító beszámolója a cári Oroszország jomud türkmén törzs ellen vezetett hadjáratáról 1873 nyarán*

17:30-18:00 **DAMLA SAYGILI:** *Intercultural Sensitivity of Turkish as a Foreign Language Teachers*

2023. ÁPRILIS 1., SZOMBAT

A MODERN KÍNA

Szekcióvezető: Dr. Kozjek-Gulyás Anett

Helyszín: Nagyterem

9:00-9:30 **KISS RENÁTA LILLA:** *A kínai pártfőtitkár szerepe és hatáskörei*

9:30-10:00 **TORMA LAURA:** *A kulturális forradalom feldolgozása autofikciós eszközökkel*

KÍNAI FILOZÓFIA

Szekcióvezető: Dr. Kozjek-Gulyás Anett

Helyszín: Nagyterem

10:30-11:00 **IVÁCSON ANDRÁS ÁRON:** *Az abszolút végtelen és a termőföld között: Wang Anshi filozófiai gondolkodása*

11:00-11:30 **ZSIFKOVITS ZOLTÁN:** *A hatalom bűvöletében: Han Fei és Machiavelli nézeteinek összehasonlítása*

KOREA

Szekcióvezető: Dr. Mecsi Beatrix

Helyszín: Nagyterem

13:30-14:00 **BREIER ERIK TIBOR:** *A dél-koreai háztartási adósság problematikája*

14:00-14:30 **SZIGETI SZONJA:** *A hwarang szervezet ábrázolása a koreai történelmi sorozatokban*

14:30-15:00 **INCZE KATALIN HAJNALKA:** *A valóság és fikció elemiből sarjadó* Hóvirág - *Egy születésétől nagy vihart kavaró film bemutatása*

CHINA AND VIETNAM

Szekcióvezető: Dr. Salát Gergely

Helyszín: Nagyterem

15:30-16:00 **GÁJÁSZ ENIKŐ:** *Leftover women, or the postponement of marriage in China*

16:00-16:30 **DRUHALÓCZKI ÉVA DÓRA:** *The issue of hegemony in the light of the recent interpretation of Tianxia*

16:30-17:00 **HONG QUANG TRIEU:** *Using soft power under the India-China competition in Southeast Asia*

17:00-17:30 **NGUYEN HAI THUY:** *The relationship between social media and neoliberalism in Vietnam: The case of spontaneous personal online sales through Facebook during Covid-19 pandemic*

17:30-18:00 **TRAN THI THUY HANG:** *The Role of Social Capital in Disaster Risk Reduction and Resilience in Vietnam*

18:00-18:30 **ZALA LÁSZLÓ:** *Connoisseurship and collecting decorative art in the Ming dynasty*

2023. MÁRCIUS 30.

JAPÁN FILM ÉS IRODALOM

Szekcióvezető: Hidvégi Zsófia

Helyszín: Nagyterem

MÉSZÁROS ÉDUA (KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM)

Shindō Kaneto feleségképei

Kutatásomban a hiroshimai születésű- Shindō Kaneto japán filmrendező nőalakjaival foglalkozom, a hangsúlyt a feleség alakjaira helyezve. Kifejezetten két alkotás elemzésével mutatom be a rendező munkásságát, amely méltánytalanul kevéssé ismert. A Rekviem egy feleségért (*Aisai Monogatari*, 1952) első feleségének állít emléket, illetve bemutatja alteregóján keresztül a második világháborús filmipar és egy kezdő forgatókönyvíró nehézségeit. Tulajdonképpen felesége halála indította el karrierjén, ugyanis az Aisai Monogatari megírása után nem volt hajlandó másra átruházni a rendezés feladatát. Minden követ megmozgatott, hogy igazán egyedülálló perspektívából mutassa be egy asszony sorsát: a szeretet lencséjén keresztül.

Ezzel szemben ott áll a Fémkorona (*Kanawa*, 1972), amelyben egy szerző nélküli nō darabot modernizál és igen provokatív módon dolgoz fel. Miért érezte szükségesnek a cenzúra kikerülését, hogy egy mondhatni pornográf művészfilmmel közelítse meg a megcsalás és vérbosszú témáját? Miért éppen egy hagyományos darabot emelt át a színpadról a filmvászonra? 20 év telik el a filmek között. Feleségek, akiket ugyanaz a színésznő, Shindō harmadik felesége, Otowa Nobuko alakít. Változott valamiben az ábrázolásmód? Mindezen kívül, foglalkozom a filmek társadalmi hátterével, a házasság, a válás és a női karrierek kérdésével a 20. századi Japánban. Bár népszerű téma, mégis egy új szemszöget jelent a korabeli filmek szűrűjén keresztül megvizsgálni a nők helyzetét.

Bemutatom Shindō jellegzetes motívumait, köztük a legalapvetőbb, az egész életművet elemi szinten átszövő motívumot: az emlékezést. Az emlékezés kulcs a Shindō-filmek megértéséhez, közelebb visz minket ahhoz a didaktikai, állandó üzenethez, amelyet közvetít. A munkám limitációja, hogy a rendező kevésbé ismert, filmjei nehezen elérhetőek, így a felhasználható források és a szakirodalom korlátozott.

LADÓ BEÁTA (DEBRECENI EGYETEM)

A Kwaidan *történetei horrornarratívák tükrében*

Számtalan munka foglalkozik a horrornarratívákkal, valamint a „horror-paradoxonnal”, gyakran kifejezetten filmes szemszögből közelítve a témához. Ezek az írások szinte kivétel nélkül reflektálnak a horrorban megjelenő szörnyekre és monstruozitásra. A szörnyek valamilyen módon történő „elhelyezése” mellett elméleteikben megjelennek a pszichoanalízis és a hozzá gyakran kapcsolódó kísérteties fogalmai. A horrornarratívákat – vagyis nem feltétlenül csak a horrorfilmeket – olyan projekciós felületnek is tekintik, amely az emberek és a kultúra félelmeit, elfojtásait képesek kivetíteni és megjeleníteni. A horror így mindkét esetben a szorongások, elfojtások, paranoiák tárházaként válik értelmezhetővé.

Korábban a Lafcadio Hearn *Japán szellemei. Válogatott mesék és meditációk* című gyűjtésében *Dzsikininki* néven megjelent japán kísértethistória, és általában a kaidanok vizsgálata során a történet különös módon rezonálni látszott a kísérteties fogalmával és a horror kérdésével foglakozó munkák kapcsán említett elemekkel. Habár a teljes mű

értelmezéséhez ez az egy szempont önmagában kevésnek bizonyult volna, mégis jelentős részt vállalt benne. Ezúttal kifejezetten a horrornarratívákkal párhuzamba állítva szeretném közelebbről szemügyre venni az említett kötet további darabjait, valamint a belőlük *Kwaidan* (r.: Kobayashi Masaki, 1964) címen megjelent filmváltozatot. A vizsgálódás során szem előtt tartva, hogy ezek a történetek nem azonosíthatók egyszerűen efféle horrornarratívákként, és nem is redukálhatók a félelemre, a horror kiváltásának eszközére. A kaidan az események különösségét, szokatlanságát részesíti előnyben a félelemkeltés szándékával szemben, igaz, ezek esetenként groteszk, sőt horrorba illő vonásokat öltenek. Nem olyan meglepő tehát, ha gyakran megjelennek a szörnyek és a különböző megmagyarázhatatlan jelenségek, amelyek kísérteties, kulturális, valamint társadalmi félelmeket és kritikákat is képesek megfogalmazni.

MARSAL MÁRK (KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM)

Natsume Sōseki individualizmusa

Natsume Sōseki (1867–1916) munkásságában fontos szerepet kap az individualizmus ideája. Ez a nyugati eszmerendszerből

beáramló felfogás új szemléleti pontot adott a modernizálódó japán társadalomnak, ezen belül is az egyén saját szerepének. Fontos kiemelni, hogy a széleskörű társadalmi bázisa ennek nem lehetett meg, hiszen a beágyazott társadalmi rendszerek általában felülről kezdenek el átrendeződni, pontosan ezért, az, amit Sōseki reprezentált, csak fragmentált részét jelentette a társadalomnak, és eleinte nem is juthatott el nagy tömegekhez a társadalom befogadókészségének korlátoltsága miatt. A Meiji-kori (1868–1912) strukturális változások is fentről, irányított keretek között zajlottak le, amelyben az individualizmus nem kaphatott helyet, hiszen az ország felvirágoztatásához az egész nemzet együttműködésével számolt a politikai vezetés.

Sōseki híres „Watakushi no kojinshugi" („Individualizmusom") című beszéde mutat rá arra, hogy az alapjaiban japán, kooperációra épülő társadalom (vagy inkább a japán nacionalizmus) hogyan békíthető ki az individualizmussal, hogyan lehetnek egymás komplementerei. A beszéd 1914-ben hangzott el, csupán két évvel az író halála előtt, tehát alkotói munkássága már közel 10 éve tartott. Mégis azt lehet mondani, hogy a beszédében elhangzó eszmék, amelyekkel hallgatóságára Sōseki hatni akar, már

legelső művében is megtalálhatók, és arra lehet következtetni, hogy ideológiája alig változott alkotó évei során.

Előadásomban azt fogom bemutatni, hogy beszéde elemeit tematikusan át lehet ültetni regényeire egyértelmű példákon keresztül. Erre egyik legalkalmasabb munkája az 1912-es „Kokoro" („Szív") lehetne, amelynek fő motívuma az individualizmus és az egoizmus, viszont már legelső regényében, a „Wagahai wa neko de aru"-ban („Macska vagyok") érezhető hangsúllyal jelenik meg a társadalom és az individuum egymásnak feszülése.

SOMI GABRIELLA (DEBRECENI EGYETEM)

„Bezárt szobák" és „elborzasztó hibridek" – Edogawa Rampo D-zaka no satsujin jiken (The Case of the Murder at D. Hill) *című novellájának elemzése Walter Benjamin térfilozófiáján keresztül*

Mark Silver, a *The Purloined Letters: Cultural Borrowing and Japanese Crime Literature, 1868–1937* című szövegében azt írja, hogy a XX. század elején alkotó Edogawa Rampo detektívtörténeteire a „horrifying hybrids" vagyis „elborzasztó hibridek" kifejezés a legtalálóbb. Ez akár

negatív kijelentésnek tűnhet annak, aki nem ismeri Rampo munkásságát, azonban Silver ezzel igazából csak két dologra szeretne utalni: az első, hogy Rampo stílusára jellemző az elborzasztó és megbotránkoztató elemek és témák használata; a második pedig, hogy ezek a történetek a japán és a nyugat tendenciáinak ötvözéséből jöttek létre, lényegében olyan krimi-hibrideket teremtve ezzel, amelyben mind a két kultúrának a hatása érezhető. Ezen hibridségre sokféle módon rá tudnánk világítani, azonban a legkézenfekvőbb mégis az, ha Edgar Allan Poe művészetét, és legfőképpen az ő novelláit vesszük viszonyítási alapnak, hiszen ő volt az, akit Rampo legnagyobb példaképeként tartanak számon. Rampo maga is így vélekedett, hiszen írói neve is, az Edogawa Rampo, valójában a szóbeli fordítása az Edgar Allan Poe név japán kiejtésének.

Előadásomban Edogawa Rampo *D-zaka no satsujin jiken* (angolul: *The Case of the Murder at D. Hill*) című novelláját és kifejezetten annak térhasználatát fogom részletesebben elemezni. Ehhez fel fogom használni Edgar Allan Poe *A Morgue utcai kettős gyilkosság* című művét, és a XX. századi filozófus, Walter Benjamin térfilozófiai értekezéseit, legfőképpen az passzázsokról és az intérieurről szóló

elméleteit. Ezen elemzés három főbb feladatot lát majd el: a magyar szakirodalom által nem különösebben elemzett japán szerző, Rampo hazai recepciójához való hozzájárulás; a japán és a nyugati modernségben megjelenő detektívtörténetek párhuzamainak kiemelése; és a benjamini térfilozófiai elméleteknek a bemutatása.

TIBET

Szekcióvezető: Dr. Szántó Péter Dániel

Helyszín: Borzsák–Paepcke könyvtár

FERENCZY RÉKA (A TAN KAPUJA BUDDHISTA FŐISKOLA)

Hetényi Ernő és Ferenczy Éva tibetológiai munkái

Hetényi Ernő orientalista, tibetológus, buddhológus, és felesége, Ferenczy Éva jelentős mennyiségű írással, fordítással járultak hozzá a magyar nyelvű buddhista irodalom megteremtéséhez. Hetényi 1950 és 1954 között teológiai tanulmányokat folytatott a Római Katolikus Központi Hittudományi Akadémián, valamint vendéghallgatóként hat féléven keresztül az ELTE-n hallgatott orientalisztikai előadásokat. Megalapította a

magyarországi Buddhista Missziót és a Kőrösi Csoma Sándor Buddhológiai Intézetet. Mintegy harminc alapvető buddhológiai szakkönyvet, szövegfordításokat, kommentárokat, valamint többszáz népszerűsítő kiadványt és tanulmányt jelentetett meg, nagyobb részben saját munkáit, illetve végzett hallgatók és szimpatizánsok önálló vagy fordított műveit. Az intézet felépítésében, megszervezésében és működtetésében, egészen halálukig, felbecsülhetetlen értékű segítséget nyújtott két kiváló magyar orientalista, Baktay Ervin és Felvinczi Takács Zoltán professzorok, mint az intézet tiszteletbeli elnökei.

Felesége, Ferenczy Éva szintén aktívan és hasonló lelkesedéssel, elhivatottsággal vett részt ebben a munkában, több nyelven beszélt, fordított, többek közt tibeti nyelven is, valamint kiváló rajztehetsége révén a kiadott művekhez ő készített illusztrációkat.

Családi kötődés miatt hagyatékuk nagy része ránk maradt, én pedig elkezdtem feldolgozni azt. Elsősorban a tibetológiai munkájukkal ismerkedtem meg, előadásomban tehát szeretném bemutatni a tibeti nyelvvel kapcsolatos tanulmányaiknak, kiadványaiknak, átírásaiknak és

fordításaiknak egy részét. Vannak köztük kéziratok is, melyek eddig még nem jelentek meg.

KVACSÁNY TAMÁS (EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

Gelongma Palmo, a hercegnőből lett apáca egy gyógyító szertartás tükrében

Előadásom témája egy a tibeti buddhista hagyományban jelentős tisztító, böjti rituálé, amely a korai buddhizmusban, a mahájánában és az ezoterikus irányzatokban fellelhető elemeket olvasztott magába. A gyakorlat középpontjában a Nagy Együttérző (t. spyan ras gzigs, skt. Avalókitésvara) alakja, valamint a hagyomány által Gelongma Palmo (t. dge slong ma dpal mo) néven ismert kasmíri apáca áll, aki a legenda szerint nemesi származásából fakadó kiváltságairól lemondva a megszabadulás útjára lépett, ám kolostori évei alatt súlyos betegség támadta meg.

Ekkor Avalókitésvara bódhiszattvához fűződő gyakorlatot végzett, aki gyógyítóként nyilvánult meg számára. A tibeti buddhista hagyományban Avalókitésvara képviseli azt a megvilágosodott energiát, az együttérzést (t. thugs rje), amely minden buddhista szertartás alapját képezi, s amelyet egyes

irányzatokban magával a „tudattal” azonosítanak. Egy ilyen fundamentális istenséggel való kapcsolatba lépés és azonosulás után végzik a *nyungne* (t. smyung gnas) tisztító gyakorlatát. Avalókitésvara kultuszának széles körű elterjedéséhez ez a gyógyító aspektusa is hozzájárulhatott.

A célom a Gelongma Palmo által komponált és a tibeti Kánonba is felvett vizualizációs gyakorlat (skt. szádhana, t. sgrub thabs) ismertetése. Ezen szöveg mentén szeretném röviden bemutatni a *nyungne* fontosabb sajátosságait is. Az apáca csodás gyógyulása és szentté válása nem egyedi a hagyományon belül, ugyanakkor figyelemre méltó, hogy patriarchális környezetben nőként mutat példát. Alakja és funkciója alapján a buddhista és a hindu hívek körében egyaránt népszerű Laksmí istennő kultuszához kapcsolható.

CSÁKI-BERTÓK SÁRA (EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

A dzogcsen hét tükre

"A dzogcsen hét tükre" (t. rdzogs-chen me-long bdun-pa) egy tömör, lényegi útmutatás a *dzogcsen* gyakorlatához a *jungdrung bön* hagyományban. A *dzogcsen* a tibeti buddhizmus egyik fontos és meghatározó filozófiai irányzata,

amely a *nyingma* és a *jungdrung bön* iskolákban a filozófiai nézetek és gyakorlatok csúcsát jelenti, de kisebb-nagyobb mértékben integrálódott más iskolák tanításaiba is. Legkorábbi megjelenését a 9. század elejére teszik; a 10-11. századra már kiforrott rendszert alkotott.

"A dzogcsen hét tükre" része a Jetri Thaszel (t. ye-khri mtha'-sel) című *dzogcsen* szövegciklusnak, mely az egyike a legfontosabb *dzogcsen* gyűjteményeknek a *bön Kangyur*-ban. Csupán tizenöt fólió terjedelmű, mégis végigvezeti a gyakorlót az előkészítő gyakorlatoktól egészen a megvilágosodás eléréséig.

A mű szerzője a hagyomány szerint a legendás Lacsen Drenpa Namkha, aki a *bön* források alapján a 8. században élt és nagy hatású filozófus és *mahásziddha*, vagyis magas szellemi szintet elért meditációs mester volt. Az áthagyományozás körülményei nem tisztázottak, ám bizonyos források alapján feltételezhető, hogy a 12. század körül, a lodragi Kothingban talált *terma* szövegről, vagyis "kincs"-ről van szó.

A hét tükör a következő:

1. A nézet szív-tükre

2. A meditáció szív-tükre
3. A gyümölcs szív-tükre
4. A magatartás szív-tükre
5. A tiszta földek és a *szanszára* bemutatásának szív-tükre
6. A hatrétű kiteljesedés szív-tükre
7. Ezen [tanítással] való találkozás minőségeit bemutató szív-tükör

Előadásomban ezt a *bönp*ók közt napjainkban is népszerű szöveget szeretném bemutatni a tibeti kézirat alapján, melynek tömörsége és átfogó jellege alkalmassá teszi e művet arra is, hogy – tartalmának és szerkezetének ismertetése mellett – rajta keresztül bemutathassam a *dzogcsen* főbb tételeit és módszereit.

TAMUS VIRÁG ANNA (EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

A buddhizmus álláspontjának vizsgálata a környezetvédelemmel kapcsolatban

A globális felmelegedés gyors ütemben zajlik és számtalan ártalmas láncreakciót indít el bolygónk élővilágában. Ez a fenyegetés már évtizedekkel ezelőtt tudatosult a világ valamennyi társadalmában, és rengeteg civil megmozdulást

és figyelemfelhívó kiállást szült a folyamat megfékezésének szándéka. Többek között a XIV. Dalai Láma is szót emelt a témában, több kiadványban is kiemelte környezetünk megóvásának és kíméléseinek fontosságát, s ugyanezt az álláspontot osztja a világ buddhista közösségeinek nagy hányada. Vajon minek köszönhető, hogy egy több évezredes kinyilatkoztatás követői mind egyöntetű véleménnyel vannak egy ennyire "fiatal" jelenség kapcsán, és mind ugyanazzal a gyöngédséggel gondolnak a minket körülölelő ökoszisztémára? Milyen tanításokat hagyott ránk a Buddha, amelyek azt a szellemiséget közvetítették, amely ma a környezetvédelem melletti határozott kiállásra buzdítja követőit? Ezek a kérdések merültek fel bennem és indították útjára kutatásomat, amelyben párhuzamosan vizsgálom a XIV. Dalai Láma kiadványait és megszólalásait a környezetvédelem témájában, illetve a tibeti kánonon belüli olyan szövegeket, amelyek a természethez való helyes hozzáállásról, az élőlények felesleges szenvedésének elkerüléséről szólnak. Előadásomban néhány jellegzetes szövegrészlet alapján bemutatom a klasszikus buddhista attitűdöt és a kortárs hozzáállást is.

TÖRÖK NYELV ÉS FILOLÓGIA

Szekcióvezető: Dr. Czentnár András

Helyszín: Nagyterem

DURMUS-HONFI GABRIELLA (EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

Milyen hatása volt Ahmed Yesevi XII. századi misztikus költőnek és a Divan-i Hikmet *című művének a török nyelvre, irodalomra és vallásra?*

Transzoxánia X-XII. századi helyzetét az itt élő különböző népek és törzsek egymással való csatározása jellemezte, amelynek következményeként hosszú ideig meghatározó volt a térségben a politikai, szellemi és kulturális instabilitás. Eközben maguk az itt élő török népek is keresték az identitásukat, amelyben az iszlám vallás felvétele meghatározó szerepet játszott. E döntésük által a török népek csatlakoztak az arabokhoz és a perzsákhoz vallásukban és hitrendszerükben. Miközben a városokban élő törökök a tanult és felvilágosult perzsa néptől vették át az új hit tanait és nyelvezetét, eközben a sztyeppéken élő félnomád török törzsek továbbra is életben tartották az iszlám előtti

hagyományaikat és hiedelmeiket, amely által a kezdettől fogva meglévő városi elit és a sztyeppéken élő törzsek közti szakadék egyre mélyebb lett. A kor jellemzője, hogy megjelentek a dervisek és szúfi tanítók, akik a sztyeppéken vándorolva a nomád törököknek is elvitték az iszlám tanait és szabályait.

Ahmed Yesevi XII. századi megjelenése és tevékenysége azért kiemelkedően fontos a török nyelvű népek történelmében, mert ő volt az első dervis, aki a nomád törököknek török nyelven tanította az iszlámot, és a *Divan-i Hikmet* című írásán keresztül számukra is érthető és befogadható módon ismertette meg velük a vallás alapjait.

A *Divan-i Hikmet* egyik kézirata a Magyar Tudományos Akadémia Vámbéry-gyűjteményében található. A mű közelebbi vizsgálata és elemzése megmutathatja számunkra, hogyan hatott Ahmed Yesevi a nomád törökök nyelvére, irodalmára és vallására az iszlám felvételét követő időszakban, amely fontos adalék ahhoz, hogy megértsük a későbbi misztikus irányzatok kialakulásának népszerűségét is.

FEJES FERENC LÁSZLÓ (SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM)

A törökországi kazak kisebbség helyzete és nyelvhasználata

Az előadás témája a Törökországban élő kazak etnikai csoport jelenlegi helyzete. Ez egy kis létszámú, tízezres nagyságrendű csoport, amely a Törökországban hivatalosan elismert kisebbségekkel, a görögökkel, örményekkel és zsidókkal szemben különleges helyzetben van, ugyanis nyelve, a kazak rokonsági kapcsolatban áll a törökországi török nyelvvel. Többnyire a kelet-turkesztáni régióból érkeztek, ugyanakkor vannak, akik Kazahsztán területéről származnak. Bár már 70 éve jelen vannak Törökországban, és jellemző rájuk a kétnyelvűség, sikeresen megőrizték a kazak anyanyelvüket.

A Törökországba kerülést eredményező migrációs folyamatok történelmi hátterének ismertetése után kísérletet teszek a Törökországban ma élő kazakok területi eloszlásának, valamint számának becslésére. Emellett meghatározom a kisebbség alcsoportjait a küldő térség, illetve a Törökországba érkezés időpontja szerint. Kitérek még a nyelvi szituációra, vagyis, hogy mennyien és milyen formában használják a kazak nyelvet, a kétnyelvűségre, illetve arra, milyen törekvések vannak a nyelv megőrzésére. Mindehhez felhasználom a témában fellelhető szakirodalmat, különös hangsúlyt fektetve a korlátozott számú terepmunkák

tanulságaira, valamint a hivatalos statisztikai adatokat, és figyelembe veszem a közösség tagjainak személyes beszámolóit is.

A téma számos kérdését illetően hiányosak az információink. Különösen a kazakok népességszámában nagy a bizonytalanság, amelyre sem hivatalos forrásokból, sem tudományos munkákból nem lehet kielégítően következtetni, különösen az Isztambulon kívül élő kazakok esetében. Emellett, bár a kazak nyelv minden valószínűség szerint él a közösségekben, a használatáról és elterjedtségéről nincsen információ. A szakirodalomban található bizonyos ellentmondások is feloldásra várnak, ezért mindenképpen indokolt lenne a további kutató- és terepmunka a témában.

MEGYESI ZOLTÁN (SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM)

A tamgák funkcionális szerepe az ujgur és türk rovásírásos feliratokon

A sztyeppei népeknél a nemzetségnek négy ismertetőjele volt. A nemzetség fája, madara, harci kiáltása és a tamgája. E tömör állítással kezdi Ivanics Mária a „tulajdonjegyek”, azaz a tamgák bemutatását egy pár éve íródott munkájában.

A tamgák használatára vonatkozóan rengeteg jól dokumentált forrásunk van, de ezek többsége néhány évszázaddal ezelőtt keletkezett. Mivel az ekkor élt és létező nomád társadalmak nagyban különböztek a Kr.u. 7. és 8. század nomád államalakulataitól, érdemes lehet új szempontok alapján megvizsgálnunk a korai török birodalmak tamga használatát.

Ezen belül is külön figyelmet kell fordítani azokra az esetekre, ahol a tamgák rövid, rovásírásos feliratokkal együtt szerepelnek. Sokszor ugyanis a publikációk csak a feliratok szövegét közlik, vagy csupán említés szintjén térnek ki az egyes tamgák jelenlétére.

Emiatt fontos újra elővenni és áttekinteni még az olyan régóta ismert lelőhelyeket is, mint amilyen például a mongóliai Xoid Tamir, ahol a tamgákat több rövid rovásírásos felirattal együtt láthatjuk. Itt számos helyen megfigyelhető, hogy ezek nem pusztán a feliratok mellett jelennek meg, hanem sokszor azokon belül, olyan hatást keltve, mintha a szövegek integráns részét képeznék.

A leglátványosabb talán a XIV. számú felirat, amely esetében az utóbbi időben felmerült, hogy a fordításnál a rovásjelek között található, két egymás mellett szereplő

tamgát is figyelembe kell venni, azaz lehetne őket az adott nemzetség, vagy törzs nevét jelentő logogrammaként kezelni.

Amennyiben ez a megfejtést mint egyfajta munkahipotézis, elfogadásra kerül, nem hagyhatók figyelmen kívül azok a további feliratok sem, ahol formailag hasonló módon jelennek meg a tamgák. Xoid Tamir esetében ez azt jelentené, hogy az itt felfedezett feliratok közül többet is újra kellene értelmezni.

Előadásomban arra próbálok meg választ keresni, hogy van-e erre lehetőség, illetve mi lehetett a rovásfeliratokkal együtt szereplő tamgák általános funkciója.

POKORNI MIHÁLY (SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM)

Szerb papok a hódolt Debrecenben

A Debrecen székhelyű Hajdú-Bihar Megyei Levéltár számos hódoltság kori török iratot őriz. Ezeket a dokumentumokat nagyobb számban oszmán-török nyelven (116), kisebb részben pedig magyar nyelven (28) állították ki a török hatóságok a 16-17. század folyamán. Az iratok rendezésével és fordításával a magyar kutatók már a 19. századtól kezdve foglalkoztak. Ekkor készültek el az első fordítási kísérletek elsőként Lugossy József orientalista, majd Herpay Gábor

levéltáros által. A munkák közül a legkiemelkedőbbnek mondható Fekete Lajosnak az oszmán-török iratanyaghoz készített regesztái. Bár több fordítás is rendelkezésünkre áll, ezek gyakran ellentmondásosak és félrevezetőek. A PhD. kutatásom központi témáját ez az iratanyag képezi, amelynek átírásán és fordításán jelenleg dolgozom.

A jelen előadásomban az iratok közül két 1589-ben kiállított oklevelet mutatok be, amelyek a városban adót szedő szerb papok tevékenységéről intézkedtek. Mindkét iratot (egy tezkere és egy ḥurūf) a debreceni lakosok panaszára Ferhád budai beglerbég és a budai defterdár állította ki a szolnoki szandzsákbég és kádi részére. A két levél vizsgálatának a célja egyrészről, hogy a korábbi és az új fordítás összevetésével szemléltessem, hogy miért szükséges ezeket az iratokat a filológia eszközeivel átríni és újra fordítani. Másrészről, a forrásértéküket vizsgálva megpróbálok választ találni arra, hogy milyen szerepet játszhatott a szerb ortodox egyház Debrecen életében a reformáció századában, körül járva az alábbi kérdéseket:

Voltak-e Debrecennek szerb lakosai a 16. században? Ha volt, mikor és milyen okból kerültek a városba? Jelen volt-e az ortodox egyház ebben az időszakban Debrecenben?

Milyen helyzetben állt a szerb ortodox egyház az Oszmán Birodalmon belül? Voltak-e privilégiumai? Pontosan kiktől szedhették a szóban forgó adót?

MONGÓLIA

Szekcióvezető: Dr. Rákos Attila

Helyszín: Borzsák–Paepcke könyvtár

GOMBKÖTŐ BENCE (SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM)

A növényevő vadállatok terminológiájának nyelvészeti érdekességei a mongol nyelvben

A mongolok nomád eredetű népként mindig is szoros kapcsolatban álltak a természettel és az állatokkal. Tradicionális életmódjuk alapját a nagyállattartás képzi, ennek megfelelően ezeknek a haszonállatoknak a terminológiája gazdag és javarészt egységesnek tekinthető a különböző történeti forrásokban és a modern mongol nyelvekben egyaránt. Ennek a szókincsnek a további érdekessége, hogy nagy számban tartalmaz török jövevényszavakat, amelyek a meghatározó török nyelvi és kulturális hatásról tanúskodnak. Az állattenyésztés mellett

viszont a vadászatnak is, mindmáig fontos szerepe van a mongolok körében. A nyelvészeti vizsgálatok korábban javarészt a háziasított állatok elnevezéseivel foglalkoztak. Kutatásom célja, hogy a legmeghatározóbb mongol növényevő vadállatok terminológiáját összegyűjtsem és egy összehasonlító elemzés alá vessem. A jelenlegi előadásomban a szarvas- (Cervidae), pézsmaszarvas (Moschidae) és disznófélékre (Suidae) vonatkozó terminológia ismertetésére vállalkozom. Forrásaim közé tartoznak a modern mongol nyelvek szótárai, a középmongol nyelvtörténeti korszak legjelentősebb nyelvemlékei (pl. A mongolok titkos története, Hua-yi yi-yu, Rasulid-hexaglott) és témával kapcsolatos releváns munkák. Az elemzés legfontosabb kérdései közé tartozik, hogy a lábasjószágok terminológiájával párhuzamba állítva hasonló megállapítások tehetők-e ezeknek a növényevő vadállatoknak a szókincsére is vagyis, hogy a mongolságon belül mennyire tekinthetők egységesnek és meghatározónak. Habár vizsgált állatok terminológiájában is megjelennek kor és ivarállapot elnevezések a rendszerük nem olyan kiforrott, mint a lábasjószágok esetében. Másrészről az altajisztikai kutatások tükrében is fontos kérdés, hogy a vadállatok terminológiájában is hasonlóan jelentős mértékű-e

a török hatás a mongolban, mint a lábasjószágok esetében. A vizsgálatom az Új Nemzeti Kiválóság Program keretein belül valósult meg.

PÁLFI ZOLTÁN (A TAN KAPUJA BUDDHISTA FŐISKOLA)

Ligeti Lajos egyetemi tevékenysége a Horthy-korszakban

Ligeti Lajos (1902–1987) megkerülhetetlen alakja a magyar keletkutatásnak. Miközben a magyar őstörténet keleti kapcsolatait igyekezett felderíteni, számos tudományágban alkotott maradandót, világhírűvé vált tanítványokat nevelt, megszervezte az általa vizsgált területek oktatásának kereteit, folyóiratot indított, könyvsorozatot szerkesztett, és eredményeit a nagyközönséggel is igyekezett megismertetni. Előadásom a tudós egyetemi pályafutásának első évtizedeivel foglalkozik: mely tanárok egyengették kezdeti útját, hogyan, milyen szellemi közegben, milyen intézményi keretek között vált egyetemi tanárrá, hogyan hasznosította kutatóútjait, milyen tárgyakat oktatott, és milyen tudományos tevékenységet folytatott.

A megfelelő szellemi-kulturális hátteret elsősorban a magyar őstörténet-kutatás, másrészt általában a Távol-Kelet

iránti megnövekedett érdeklődés jelentette. Ezzel párhuzamosan alakultak ki a megfelelő intézményi keretek: Ligeti pályakezdésének idejében, vagy nem sokkal azt megelőzően lett Budapesten tanszékvezető Németh Gyula (1890-1976), Gombocz Zoltán (1877-1935), és Pröhle Vilmos (1871-1946), akiktől megfelelő szellemi муníciót kapott. E tanárok mellett döntő befolyást gyakorolt az Eötvös Collegium is, amely megfelelő szellemi hátteret biztosított a fejlődéshez, s ahova a későbbiekben oktatóként tért vissza.

Ligeti Lajos kitűnő eredményének köszönhetően Párizsban tanulhatott tovább, ezt követően hároméves kutatóútra indult Belső-Mongóliába és Mandzsúriába (1928-1931). 1932-től vesz részt az egyetemi oktatásban, de csak több év elteltével jut fizetett álláshoz. Közben 1936-ban levelező tagjává választja a Magyar Tudományos Akadémia, s Afganisztánban is eltölt bő egy évet (1936-1937).

Az oktatásban törekedett arra, hogy a terepen helyben szerzett ismereteit beépítse előadásaiba: a tárgyalt időszakban kizárólag olyan témákból adott elő, amelyeket személyesen megtapasztalt, vagy közvetlen kutatásának tárgyai voltak. A magyar őstörténet keleti kapcsolataival foglalkozó

kurzusaiban pedig a nyelvészeti és történeti stúdiumokat egyaránt fontosnak tartotta.

VARGA ANETT (EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

Földtani kutató expedíciók Mongóliában – A kéziratos jelentésekben rejlő adatvagyon

Az 1960-as évektől a rendszerváltásig a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa (KGST) szervezésében és finanszírozásával, magyar földtudományi szakemberek részvételével nemzetközi földtani térképező és ásványi nyersanyagkutató expedíciók indultak Mongóliába, Vietnámba és Kubába. Az expedíciók fő célkitűzései közé tartozott, hogy nemzetközi kutatócsoportok működtetésével előmozdítsák a fejletlenebb gazdaságú KGST tagállamok részletesebb földtani megismerését, és ezáltal a hasznosítható ásványi nyersanyagvagyon feltárását.

Leghosszabb ideig a mongóliai kiküldetés sorozat tartott, 1966-ban indult az első geológiai expedíció, amelyet 1990-ig még számos további követett. A földtani térképező munka eredményeképpen részletes földtani területleírások és térképsorozatok készültek, az ásványi nyersanyagkutatás

során pedig többek között iparilag is jelentős méretű érctelepek kerültek felderítésre és leírásra.

Az expedíciók és a kutatócsoportok előkészületeiről, a Mongóliában eltöltött hónapokról-évekről, az ott alkalmazott földtani kutatási módszerekről és az elvégzett feladatok eredményeiről könyvek, folyóiratcikkek jelentek meg. A nyomtatásban megjelent, a könyvtárakban és az online térben fellelhető dokumentumokon túl magyar és orosz nyelvű kéziratos jelentések is készültek, amelyek a földtani adatok mellett egyéb értékes információkkal is szolgálhatnak a kutatók részére. A jelentésekben sok esetben leírták a kutatás alá vont területek földrajzi jellemzőit, ismertették az aktuális gazdasági helyzetet, vagy például a kutatás időszakában rendelkezésre álló úthálózatot, a lakosság összetételét. A szöveges részeket általában rajzos mellékletekkel, fotógyűjteményekkel egészítették ki.

A mongóliai földtani kutatások, valamint a feltárt ásványi nyersanyagvagyon adatait tartalmazó kéziratos jelentések a Magyar Állami Földtani, Geofizikai és Bányászati Adattár gyűjteményében találhatók meg.

JAPÁN ÉS MÁS ORSZÁGOK

Szekcióvezető: Dr. Kiss Mónika

Helyszín: Nagyterem

LÉDIG DÁVID (EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

Európa Japán-képe 1549 előtt

Előadásom témája a kora-újkori Európa Japánról szerzett információinak és az azok alapján alkotott Japán-képének bemutatása valamint, hogy ez miként befolyásolta a jezsuita misszió első két évének működését Japánban. A kora-újkori Európa és Japán találkozása több szempontból is rendkívül érdekes, ugyanis két, merőben eltérő kultúra első érintkezése volt ez, melyben a legfontosabb szerepet a jezsuita rend és a Xavéri Szent Ferenc által megkezdett japán missziója játszotta. Xavéri és a jezsuita rend már a misszió kezdete előtt rendelkezett információkkal és elképzeléssel Japánról, köszönhetően Yajiro részletes beszámolójának, illetve a portugál kereskedők és utazók leírásainak, mint amilyen Fernão Mendes Pinto Japán leírása volt a *Peregrinação* című munkájában. Ezeknek az információknak a hitelessége és pontossága azonban több kívánni valót is hagyott maga után.

Előadásomban ezeket a pontatlanságokat és azok következményeit mutatom be.

A jezsuiták és így Európa egyik legfontosabb informátora a misszió kezdete előtt Yajiro, a Japánból elmenekült, majd a kereszténységet felvevő és Xavériék missziós segédjévé váló bűnöző volt. Elbeszélései és beszámolói értékes, noha sok helyen téves vagy pontatlan, de egyfajta belső nézőpontból mutatják be a *sengoku jidai* Japánját társadalmi és vallási szempontból és alapjában határozták meg Xavéri Japán-képét. A Yajirótól származó információk Xavéri Szent Ferenc levelezésében, Nicolao Lancillotto jelentésében és Yajiro saját, Loyolai Szent Ignácnak írt levelében maradtak fenn az utókor számára, ezek vizsgálata lehetővé teszi a jezsuiták és Európa Japánról szóló tudásának rekonstruálását. A másik jelentős korabeli források a szigetet felfedező portugál kereskedőktől és utazóktól származtak, közülük az egyik legjelentősebb Fernão Mendes Pinto *Peregrinação* című munkája volt.

A misszionáriusok képzeletében élő Japán-képet a megérkezésük után a valóság néhány hónap alatt átírta, ennek eredményeként rövid időn belül jelentősen megváltozott a misszióstevékenység és a japánokkal való együttműködés

stratégiája. A váltás sok szempontból komoly kihívást jelentett a jezsuiták számára, de elengedhetetlen volt a misszió sikeréhez.

CSAPÓ LILI (EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

Kyōiku papa, mint társadalmi jelenség

A közelmúlt eseményei nagyban meghatározták Korea és Japán kapcsolatát mind politikailag, mind társadalmilag, s bár a kapcsolatuk nem volt túl fényes, mégis a két kultúra között számos hasonlóság fedezhető fel. Az egyik ilyen hasonlóság a család koncepciója, és az azzal kapcsolatos elveik, amik alapján meghatározták a női és a férfi szerepköröket. Koreára és Japánra is nagy hatást gyakorolt a kínai eredetű konfucianizmus, aminek következtében megszilárdultak a patriarchális társadalmi elvek, és amik alapján létrejöttek a családfő rendszerek. Japánban 1872-ben vezették be a koseki-rendszert (戸籍法, kosekihō) közvetlenül a Meiji-restauráció (1868) után, míg Koreában 1898-ban a hoju-rendszert (호주제, hojuje), amire később ráépítették a japánok a gyarmati időszak alatt a saját koseki-rendszerüket, s ami alapján elmondható, hogy mindkettő rendszer a családfő

tekintélyét helyezi előtérbe. Bár már előtte is felfedezhető sok hasonlóság a koreaiknak és a japánoknak a családról alkotott képéről, a japán gyarmati uralom után (1910-1945) még közelebb került ezek az elképzelések. Dolgozatomban bár ismertetni fogom a koreai és a japán családi rendszereket és azok jellemzőit, vizsgálatom középpontjába egy új társadalmi jelenséget, a 21. századi kyōiku papa (教育パパ) jelenségét állítottam. Azért, hogy mélyebben megértsük ezt a jelenséget, dolgozatomban megvizsgálom azon tényezőket is, amik abban játszanak szerepet, hogy a japán édesapák részt vehessenek a gyermeknevelésben, valamint azt, hogy ezek miben térnek el a koreai tényezőktől. Milyen értelemben beszélhetünk erről a jelenségről és vajon a japánok számára mennyire meghatározó a családi szerepkörükben, életükben? Vajon mikortól származhat ez a jelenség, és vajon miért jelent meg hamarabb Japánban, mint Koreában? Mennyire tartanának igényt erre a jelenségre a koreaiak a saját társadalmukban? Dolgozatomban igyekszem megválaszolni ezeket a kérdéseket.

G. MARKOVICS BEÁTA (EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

A koreai és a japán zeneipar alakulása a 2000-es évektől napjainkig

Kutatásomban a koreai és japán zeneipar egymásra gyakorolt hatását, valamint a két ország zeneiparának e folyamat közben végbement alakulását vizsgálom. Ezt statisztikák, a témában készült szakirodalom és folyóiratcikkek, valamint a témához elengedhetetlen a zeneipar által kiadott termékek megvizsgálásával teszem. Azért esett a választásom e témára, mert napjaink popkultúrájára nagy hatást gyakorol mind Korea, mind Japán. Bár az elmúlt évek során kifejezetten a koreai zeneipar tett szert nagy figyelemre, véleményem szerint érdekes lenne megvizsgálni, hogy milyen hatást gyakorolt egymásra e két ország zeneipara, már csak a földrajzi közelségüket tekintve is.

Kitérek rá, hogy az elmúlt két évtized során hogyan alakult a belföldi és nemzetközi piacra való termelés, illetve az e mögött álló okokra. Megvizsgálom, hogy elsősorban milyen célcsoporttal indult mind a koreai, mind a japán zeneipar és hogy a későbbiekben milyen irányváltások mentek végbe a célközönség hatására. Emellett az ipar nemzetközi fejlődését, valamint az ez által megjelent platformok – mint a YouTube,

Spotify, stb. – felhasználását, valamint azok módját is tárgyalom. Itt kitérek az országspecifikus streaming szolgáltatókra is (például Koreában a Melon és Genie szolgáltatások). Ezek használatának gyakoriságát, illetve a fogyasztók választása mögött álló döntéseket is tárgyalom.

Vizuális szempontból is megvizsgálom a fizikai és egyéb termékek – mint a zenei albumok és videoklipek – változását azzal a céllal, hogy kiderítsem, felfedezhetőek-e inspirációk egyik oldalról a másik irányába a 2000-es évektől napjainkig. Illetve, hogy milyen célzatok állhatnak ezen inspirációk alkalmazása mögött. Ezen belül kitérek arra, hogy megfigyelhető-e egy tendencia a zeneiparon belül, amely által adott időközönként térnek vissza egyes irányzatok. Valamint a célközönség fogyasztási szokásait is tárgyalom.

TIBETI FOLKLÓR

Szekcióvezető: Dr. Szántó Péter Dániel

Helyszín: Borzsák–Paepcke könyvtár

HOLLÓS JUDIT (A TAN KAPUJA BUDDHISTA FŐISKOLA)

Népmesei elemek a hagyományos tibeti táncos zenedrámában

A *Népmesei elemek a hagyományos tibeti táncos zenedrámában* című előadás témája az *Acse Hlamo* néven ismert hagyományos tibeti népopera. A tibeti irodalomban öt, ún. kis tudományt (t. rig gnas chung lnga) ismernek: a költészetet (t. snyan ngag), a metaforát (t. mngon brjod), a metrikát (t. sdeb sbyor), az asztrológiát (t. skar rtsis) és a drámát (t. zlos gar), amelynek egyik alcsoportját a hlamo előadások alkotják. Előadásom elsősorban a tibeti táncos zenedráma napjainkig megtett útjára, illetve a megjelenített történeteiben fellelhető népmesei motívumok bemutatására fókuszál. A műfaj rövid, átfogó ismertetésén (szerkezet, dramaturgia, karakterek, szöveg, zene, tánc, hangszerek, színészek, jelmezek, színtársulatok, fesztiválok, stb.) és a történeti áttekintésen túlmenően szeretném megvizsgálni, milyen módon hatottak az ősi buddhista történetek, mesék a hlamo fejlődésére és annak narratívájára, milyen gyökerekkel, népmesei elemekkel rendelkezik a műfaj, hogyan változott az évszázadok során, hogyan illeszkedik az öt tibeti kis tudomány közé, illetve milyen más, hasonló műfajok, helyi változatok jöttek létre Tibetben és Bhutánban.

Az előadásomban szeretném röviden felvázolni azokat a jellemző hasonlóságokat, amelyekkel más népek

zenedrámáiban találkozhatunk, párhuzamot vonva a középkori és koreai modern Európa, illetve Ázsia egyes országainak drámai műfajaival.

Céljaim között szerepel, hogy amennyiben marad rá idő, az egyik tibeti opera - lehetőség szerint a *Dime Künden története* - szövegének egy részletét tibeti nyelvről magyarra lefordítsam és az előadásom részeként egy rövid részletet felolvassak belőle.

DR. CSÉPE ANDREA (A TAN KAPUJA BUDDHISTA FŐISKOLA)

A hagyományos tibeti orvoslás ind és kínai párhuzamai

A hagyományos tibeti orvoslás (t. bod kyi gso ba rig pa, ang.: Traditional Tibetan Medicine, TTM) vagy röviden *Szova Rigpa* (t. gso ba rig pa) a gyógyítás tudománya, művészete. Ez a napjainkban kevésbé elterjedt tradicionális gyógyászati rendszer Kőrösi Csoma Sándornak köszönhetően vált ismertté hazánkban és Európában az 1800-as években. A *Gyüsi* (t. rgyud bzhi), a Négy Gyógyító Tantra a tibeti *bön* vallás követői szerint eredendően Tibetből származik, azonban a buddhista hagyomány Sákjamuni Buddha örökségének tartja.

A hagyományos tibeti orvoslás nagy hasonlóságot mutat két nagy keleti civilizáció napjainkig fennmaradt klasszikus gyógyászati rendszereivel, főként az indiai *ájurvédá*val (skt. āyurveda, „az élet tudománya"), valamint a Hagyományos Kínai Orvoslással (röviden HKO, pinjin: zhōng yi yáo xué, röviden zhong yi, ang.: Traditional Chinese Medicine, TCM).

Látszólag e tanok nagyon különbözőek egyedi logikai megközelítésük és sajátos nyelvezetük alapján ítélve, azonban mélyebben megvizsgálva hasonlóságok találhatók közöttük az egészség-betegség megközelítése, a gyógyítás alapelvei, az anatómia, a kórtan, a diagnosztikai módszerek, a kezelési elvek, gyógyító eljárások és a farmakológia terén.

A több ezer éves orvosi rendszerek mindegyike szóbeli hagyományon, valamint a természet és az emberi test tüzetes megfigyelésén alapul. E tudományok az embert holisztikusan szemlélik, a betegség megelőzésére fókuszálnak és egyénre szabott, természetes módszerekkel támogatják a szervezet veleszületett öngyógyító mechanizmusait annak érdekében, hogy a páciens megőrizze egészségét, visszanyerje a test, lélek és elme harmóniáját, javítsa életminőségét és hosszú, virágzó életet éljen. Az egészség állapotát az öt elem harmonizálásával, az évszaknak megfelelő helyes életmód és

étrend, manuálterápia, természetes anyagokból nyert gyógyszerek, lelki gyakorlatok és egyéb technikák révén tartják fenn.

Előadásomban a keleti klasszikus gyógyászati rendszerek közötti analógiákat elemzem.

2023. MÁRCIUS 31.

KÖZEL-KELET

Szekcióvezető: Dr. Iványi Tamás

Helyszín: Nagyterem

GÁJÁSZ ENIKŐ (EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

Nőalakok Az Ezeregyéjszaka meséi*ben*

Előadásomban a nőalakokat fogom vizsgálni Az Ezeregyéjszaka meséi című klasszikus keleti műben. Témaválasztásomat az indokolta, hogy a történetsorozat nemcsak keleten, hanem Európában is nagyon ismert, sőt talán elmondható, hogy népszerűbb, mint hazájában. Mi sem bizonyítja jobban az előbbieket, mint a kontinensen megjelent rengeteg fordítás, filmadaptáció. Jelentős mennyiségű

elemzés is készült a közkedvelt műből, ugyanakkor elmondható, hogy noha sokan vizsgálták a benne keveredő műfajokat, például számos kutató végezte el a Propp-féle morfológia elemzést (Propp, Vlagyimir Jakovlevics, 2005. A mese morfológiája, Osiris, Budapest), ám a benne megjelenő női alakokról viszonylag kevés szakirodalom szól. Pedig a műben olvasható történeteknek meghatározói a női szereplők, sokszor ők mozgatórugók, vagyis a cselekmény folyamatáért, a történetek haladásáért felelnek. A 2014-ben végzett kutatásomban, kvalitatív kutatási módszert alkalmazva, tartalomelemzést végeztem. Megvizsgáltam a műben megjelenő női alakokat, Prileszky Csilla kategóriáit megtartva (Prileszky Csilla, 1994. Nők az Ezeregyéjszaka világában. A szerző előadásának kéziratos vázlata, amelyet 1994-ben tartott a Kőrösi Csoma Társaságban, és a Társaság birtokában hagyta), valamint a különböző kategóriákba tartozó női alakokat igyekeztem bemutatni a műből kiragadott, vonatkozó szövegrészletekkel. Kutatásomban nemcsak az eredeti szöveggel dolgoztam, hanem film reprodukciókat is elemeztem. A prezentáció elkészítéséhez összesen tizennyolc történetet és négy filmet használtam fel. Munkám során nemcsak magyar nyelvű forrásokkal dolgoztam, hanem

elemzésem során magyar, angol és arab nyelvű szövegeket is használtam, hiszen kíváncsi voltam, hogy a különböző fordításokban, milyen jelzőket használnak a női szereplők leírására. Ezt azért is tartottam fontosnak, mert a fordítások során gyakran változik a jelentés. A fordítási torzításokat kikerülve, vagy inkább azokra felhívva a figyelmet, három forrásra támaszkodom a kutatás során: A Muḥsin Mahdī (مهدي سن مح) által szerkesztett XIV. századi szíriai[1] kéziratra, annak angol fordítására, illetve saját készítésű magyar fordítására hagyatkozom. Arra vagyok kíváncsi, hogy a különböző nyelvű forrásokban, hogyan írják le a nőket, milyen tulajdonságokkal illetik a szövegek.

Mivel Az Ezeregyéjszaka meséi egy igen terjedelmes mű, így ez a prezentáció nem kíván részletes áttekintést adni valamennyi nőalakról, csupán néhány történeten keresztül hivatott a legalapvetőbb típusokat bemutatni.

AHMAD DAGHRIRI (EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

[1] Mahdi, Mushin (ed.). 1990. The Arabian Nights, W. W. Norton & Company, New York; Mahdi, Mushin (ed.). 1984. Alf Layla wa-Layla, E.J. Brill, Leiden.

The emergence of Christianity in the fourth century AD in southern Arabia

Modern scholars agree that Christianity found a way to South Arabia before Islam, but the circumstances of its entry did not receive much attention in their studies. The most recent studies focus on the Christian community in Najran at the beginning of the sixth century, and the persecution that it was exposed to at the hands of the Jewish King Yussif Dha Nawas, which was the most famous incident in the history of Christianity in South Arabia, as well as the incident that received the greatest attention in historical sources. In these studies. Source accounts of the entry of Christianity to the region are seldom mentioned. Therefore, this study aims to discuss the various narratives recorded in Byzantine and Eastern Christian sources in an attempt to extract what may indicate the circumstances of the emergence of Christianity in South Arabia.

HARB BUSHRA (EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

Economic implications of Storage structures in Syria during the third millennium B.C.E

Reviewing the Storage facilities in Syria during the third millennium B.C.E give us an important idea of the economic situation in the region back then, which can be employed in rebuilding the economic situation at that time, in addition to knowing the processes that the grain was subjected to before storing it, and how the people proceeded to reach the best way to preserve it, in addition to giving an idea of the available plants and when and how to use it.
Many facilities for grain drying and storage were found in various archaeological sites in this period of Syria's history. These facilities were either independent buildings or were linked to other buildings (official and residential) on the site. Storage structures have been used for various purposes related to the preservation of food, products, livestock, and others. The presence of these structures has also been associated with supporting facilities used in crop processing operations at some sites. The descriptive study of the forms of these stores, traces the history of their origin, and the diversity of their forms, from prehistoric times until the end of the third millennium BC can also identify the general features that characterize this type of building, and deduce the general features that drive excavators to classify any building within

the process of discovering an archaeological site under the classification of a storage structure. Presenting the methods that were used in the operations of storage structures, and how they were developed and adapted to suit the purpose for which they were used, in addition to following up the equipment accompanying this process will be a part of this project too. We can also determine the economic role played by some regions during the first half of the third millennium (such as the sites of the middle Khabur), and through that, the nature of the ruling authority in a site, and the need of the inhabitants of that site for a certain type of crop.

A BUDDHIZMUS ÉS A NYUGAT

Szekcióvezető: Dr. Ruzsa Ferenc

Helyszín: Borzsák–Paepcke könyvtár

SZABÓ JÁNOS (A TAN KAPUJA BUDDHISTA FŐISKOLA)

Egy Buddhista Klasszikus Modern Kontextusban: A Gyémánt Szútra Thich Nhat Hanh "Mélyökológiai" Értelmezésében

A klímaválság talán a legnagyobb egzisztenciális kihívás, ami valaha az emberiséget fenyegette. Buddhista szempontból a

probléma nem csak fizikai természetű, hanem ugyanazokra a lelki okokra vezethető vissza, mint maga a szenvedés. A krízis pszicho-spirituális dimenzióit vizsgálja Thich Nhat Hanh, a világhírű vietnámi szerzetes és mahájána buddhista tanító a Zen and the Art of Saving the Planet című könyvében. Ebben a Gyémánt szútrát — az egyik legismertebb mahájána szentiratot — a "mélyökológia" tanításaként értelmezi, és mutatja be. A szútra harmadik fejezetéből négy fogalmat emel ki, melyeket tanítása szerint "el kell dobnunk" annak érdekében, hogy a természettel egészségesebb kapcsolatot alakíthassunk ki, és hatékonyan kezelhessük a túlélésünket fenyegető környezeti változások miatt kialakuló "öko-szorongásunkat".

A klímaszorongás kezelésére alkalmazható buddhista intervenciókkal kapcsolatos kutatásom részeként vizsgálom Thich Nhat Hanh interpretációját, és annak összefüggéseit a szútra hagyományosabb értelmezéseivel. A négy kiemelt fogalom szanszkrit és kínai eredetijét összevetve rávilágítok a különböző változatok jelentésárnyalatainak különbségeire, és egymással való kapcsolataira. Azt kívánom feltárni, hogy milyen folytonosság van a szöveg tradicionális magyarázatai, és Thich Nhat Hanh elsőre talán meghökkentőnek tűnő

modern értelmezése között. A "hagyomány" oldaláról: mennyiben "legitim" egy ilyen modern interpretáció? Mennyiben segíti, vagy gátolja a szútra üzenetének megértését az, hogy ilyen új megvilágításba helyezzük? Mennyire radikális az új olvasat, és vannak-e klasszikus előzményei? A "gyakorlati megközelítés" oldaláról: hogyan segíthet egy tradicionális buddhista szöveg megoldani egy civilizációs krízist? Milyen kapcsolat tárható fel a klímaváltozás, a klímaszorongás, illetve identitásaink illuzórikus jellege között, amelyre a buddhista hagyomány rávilágít? Milyen következményekkel járhat ez más, jelenkori problémákra nézve?

TORNAI SZABOLCS (DEBRECENI EGYETEM)

Gorgiász, a Nyugat Buddhája

Előadásomban a 2500 éven át a legnagyobb nihilistának bélyegzett Leontinoi Gorgiász híres-hírhedt hármas tételét kívánom elemezni. Célom annak bemutatása, hogy az évezredes degradálással és marginalizálással szemben Gorgiász hármas tétele a legtökéletesebb, legtömörebb és legtöményebb filozófiai mű az egyetemes szellemtörténetben.

Igen, ez a három rövid megállapítás teljes értékű és a lehető legmélyebb filozófiai alkotásnak tekinthető, persze csak akkor, ha helyesen értelmezzük. Főleg mivel Gorgiásztól nem maradt fenn írásos mű, csupán beszámolók maradtak fenn. A nemlézetőről avagy a természetről című legjelentősebb műve - amelynek alapvetése a hármas tétel - Sextus Empiricus és Pszeudo-Arisztotelész kommentárjából ismeretes. Célom továbbá annak bemutatása, hogy Gorgiász hármas tétele nemcsak a szkepticizmus bámulatos summázata - tehát a konvencionális filozófiatörténeti besorolással szemben Gorgiász tekinthető a szkeptiziczmus atyjának -, hanem a buddhizmus bámulatos summázata is. S ha Gorgász a buddhizmus legtömörebb és legtöményebb összefoglalását adta, akkor az ő bölcselete a legszilárdabb - bár rejtett - híd Kelet és Nyugat között. Értékelésem legfőbb indoka és érve, hogy bár a szubsztanciatagadást (anattaváda, antifoundationalism) – az óriási tekintélynek örvendő brahmanista hagyománnyal (attaváda, foundationalism) élesen szembehelyezkedve – először Gautama Sákjamuni Buddha hirdette meg, s ez az ő nagy felfedezése, amely a buddhista filozófia és tanítás alapköve, nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy kortársa, Gorgiász sok ezer kilométerre

tőle, egy teljesen más kultúrában ugyanerre a nagyszabású felismerésre jutott. Ráadásul Gorgiász még azelőtt ismerte fel a szubsztanciátlanságot, és mondta ki a szubsztancialista és abszolutista létmodell tarthatatlanságát, mielőtt a szubsztancialista és abszolutista létmodellt Platón, majd Arisztotelész nagyszabású módon kidolgozta és meghirdette volna, ezzel elindítva azt a európai szubsztancialista és abszolutista hagyományt, amely hamarosan megszilárdult és egyeduralkodóvá vált Európában.

FODOR GELLÉRT (A TAN KAPUJA BUDDHISTA FŐISKOLA)

Egy keresztkulturális metszéspont: Evan Thompson én konstrukciós elméletében megjelenő madhyamaka filozófia és az embodiment szinergiája

Evan Thompson írja a Waking, Dreaming, Sleeping c könyvébe, hogy az én, az énkészítés folyamatának (*ahamkara* – I-makiing process) az eredménye, mely folyamat nem különbözik magától az eredménytől, ami az én (I). Thompson az ahamkara fogalmát autopoetikus magyarázatába tudja illeszteni, kölcsönveszi a szánkhja fogalmát, és a buddhista khandha tan mellé illeszti. Nem célja a teljes szánkhja

doktrína használata, csupán megtetszett neki a fogalom és mint önmagát létrehozó autopoetikus rendszerelmélet, felhasználja azt. Az érzést és érzeteket létrehozó én képző rendszer a saját individualitását hozza létre, melyben a kogníció és a világ interdependens módon az élő testben hozza létre egymást. Erről Karinthy Frigyes híres szállóigéje juttathat eszünkbe: miszerint „Álmomban két macska voltam, és játszottam egymással”. Az általam prezentálni kívánt hasonlatban az egyik macska az autopoetikus énképző rendszer, a másik macska a külvilág, az álom a test – mint a kapcsolódásra közeget nyújtó autonóm rendszer, ami önmagát generálja és fenntartja - míg a közös játék az interakció a világ és az én között, Karinthy meg maga a testesült pszichofizikai kognitív, autonóm, önfenntartó környezeti ingereknek megfelelően saját viselkedését szervező ágens. Az előadás célja bemutatni azt a hidat, amit kereszt – kulturális filozófiának is nevezhetünk, hogyan kapcsolódik a buddhista filozófia a modern elme filozófia kérdéseihez és a kognitív idegtudományhoz.

JAPÁN NYELVÉSZET

Szekcióvezető: Hidvégi Zsófia

Helyszín: Nagyterem

RÁTKY JULIA ANNA (KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM)

Szerepnyelv fordítása japán népmesékben

Egy regényt japánul olvasó embernek nincs szüksége túl részletes karakterleírásra ahhoz, hogy tudja milyen szereplőt akar ábrázolni az író. Elég a karakternek megszólalnia. Példának okáért, ha a karakter annyit mond: „Igen, tudom.” a japán nyelvet beszélő ember már számos következtetést le tud vonni. Adott esetben megállapíthatja a karakter korát, nemét, jellemét, személyiségét vagy akár a foglalkozását, illetve társadalmi státuszát. Ezeknek az információknak a megállapításához szükséges nyelvi sajátosságokat, amelyek bizonyos karaktertípusokhoz köthetők nevezzük szerepnyelvnek.

A szerepnyelv (*yakuwarigo*) új kutatási területnek számít, tekintve, hogy csak a 2000-es évek elején születik meg. 2003-ban Kinsui Satoshi, az Oszaka Egyetem professzora megalkotja a szerepnyelv definícióját, és ezzel utat tör egy új, tudományos kérdéskörnek, amely napjainkban is folyamatos átalakuláson megy keresztül az újabb tanulmányoknak

köszönhetően. Kinsui a szerepnyelvet többek közt regényekben, mangákban és filmekben elemezte. Előadásomban a szerepnyelvet japán népmesei szövegkörnyezetben vizsgálom, és ismertetem annak jellegzetességeit. Rávilágítok a japánról magyarra fordításkor felmerülő nehézségekre, amellyel a fordító szembesül. Bemutatom a két nyelv alapvető különbségeiből fakadó fordíthatatlanság problémáját, illetve példákon keresztül ismertetem ezeket. A példákat a *Momotaró, a barackfiú*, illetve a *A nyolcfejű sárkány* című, Vihar Judit által szerkesztett japán népmesei gyűjteményből hozom.

Tekintettel arra, hogy a szerepnyelv kutatási területe éppen 20 éves idén, ezért rengeteg kiaknázatlan témakör rejlik benne. Előadásommal szeretnék hozzájárulni a szerepnyelv kutatásához, ami a japán népmesék vizsgálatával egy újabb oldalát mutatja meg.

ÁGOSTAI KATALIN (KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM)

Nyelvi normák a japán audiovizuális művekben

Napjainkban egyre több film és sorozat érhető el az interneten különböző streamingszolgáltatóknál. A növekvő

magyarországi kínálatban sorra jelennek meg a japán forrásnyelvű audiovizuális művek, amelyek fordításakor számos nyelvspecifikus fordítási kérdés merül fel. Vajon milyen nyelvi normák (Heltai 2004, Sereg 2020) dominálnak ilyenkor? Milyen viszonyban állnak a nyelvi normák az audiovizuális fordítás fajtáival? A mai digitalizálódó és felgyorsuló világban milyen lehetőségei és megkötései vannak a fordítónak, azaz ebben az esetben a szinkrondramaturgnak? Eddig négy konkrét témakört vizsgáltam meg: a forrásszövegből átemelt szavakhoz használt átírást; a japán tiszteleti utótagok fordítási megoldásait; a japán kultúrára jellemző szavak és kifejezések fordítását; és végül a kiválasztott művekben előforduló helyzetmondatok fordítását. Ezeken kívül számtalan másik témakört lehetne megvizsgálni, jelenleg azonban ezekre születnek a legváltozatosabb megoldások, ezért ezeket fogom bemutatni.

Az első témakör csak a feliratozott művekre jellemző, a kedvező feliratgyártási árak miatt viszont több felirat készül a japán művekhez, mint szinkron. Az átemelt szavaknál azt vizsgáltam meg, milyen átírást használtak a fordítók: Hepburn vagy magyaros átírás szerepel-e.

A második témakörben a japán tiszteleti utótagok elhagyását, meghagyását, fordítási lehetőségeit mutatom be (Somodi 2009).

A harmadik témakörnél megvizsgáltam, milyen gyakorisággal kerültek be a célnyelvbe a kultúraspecifikus szavak, azaz a reáliák kérdésével és fordítási lehetőségeikkel foglalkoztam (Klaudy 1999).

A negyedik témakörben a helyzetmondatokra (Sereg 2020) készült megoldásokról lesz szó: van-e valamilyen általános megoldás az egyes mondatokra, párbeszédekre, vagy mindig eltérő a fordításuk?

A megvizsgált sorozatok és filmek esetében fontos feltétel volt, hogy a fordító közvetlenül a forrásnyelvből, azaz ne közvetítőnyelvből készítse el a célnyelvi változatot.

VARGA ANNA (KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM)

Az Ainu szótár *c. kézirat az ainu nyelvi dokumentáció kutatásának fényében*

A veszélyeztetett nyelvek dokumentálása, ezáltal ezen nyelvek és kulturális örökségük megőrzése kiemelten fontos a nyelvészek, a kutatók és veszélyeztetett nyelvű népek, illetve

azok leszármazottjai számára. Az ainu nyelv is ezen nyelvek közé tartozik. A fennmaradt ainu nyelvű feljegyzések feltárása és elemzése kiemelkedő jelentőségű az ainukutatás területén. Baráthosi Balogh Benedek, 20. századi néprajzgyűjtő fennmaradt kéziratainak egy része az ainu nyelv különböző nyelvjárásainak 20. századi állapotát rögzíti, ezáltal értékes forrást jelent a tudományosság számára. Baráthosi *Ainu szótár* című kézirata egy eddig feldolgozatlan feljegyzés, amely egyúttal kiemelkedő részét képezi az ainu nyelvi dokumentációnak. Ennek elsődleges oka, hogy mind hokkaidói, mind szahalini és kuril-szigeteki ainu nyelvjárást is rögzít, és ezeket egymás mellé állítja. Ezáltal nemcsak az ainu nyelv időbeli változásainak kutatását segítheti elő, hanem a 19. század végi, 20. század eleji különböző ainu nyelvváltozatok összehasonlító kutatását is előmozdíthatja.

BUDDHISTA VILÁGNÉZET

Szekcióvezető: Dr. Ruzsa Ferenc

Helyszín: Borzsák–Paepcke könyvtár

KESERŰ MÁRTON ZOLTÁN (A TAN KAPUJA BUDDHISTA FŐISKOLA)

Saṃsāra és paranoia

A satipaṭṭhāna vagy nyugati szemléletű interpretációja, a mindfullness a szenvedés megszüntetésére fókuszál. Elméletem az, hogy a paranoid tudatállapotok okozta gyötrelmek valamilyen módon integrálhatók a buddhista szemléletbe és megszüntethetőek a satipaṭṭhāna módszerével, ennek hitelességét vizsgálom meg. A paranoid kórképeket súlyosságtól függetlenül a buddhizmus szemszögéből tudati kibillentségeknek lehetne megfeleltetni, melyekhez értékítélet tartozik. A tudati minőségek nem különülnek el súlyosabb és egyszerűbb kategóriákra, hanem egyszerűen ugyanolyan kibillentségek, mint akár az irigység, a harag, a ragaszkodás, vagy az öröm, csupán ezeknél az érzelmeknél összetettebb mechanizmust alkotnak. A paranoid kórképek esetén az egyén azonosul saját patológiás gondolataival, melyek önbeteljesítő jóslatként funkcionálva önfenntartó, rigid, kognitív sémák kialakulásához vezetnek. Ezek mind olyan tényezők, amik gátolják a gyakorlót a buddhista értelemben vett szabadság elérésében. Amikor egy paranoid gondolatokkal rendelkező személy elcsendesíti patológiás gondolatait vagy függetleníti magát a befolyásuktól, az

részben modellezi a saṃsārából a nibbānaba vezető út azon aspektusát, melyben a gyakorló fokozatosan megszabadul a kötöttségektől. A paranoid tudatállapotok buddhista világnézetbe való integrálhatóságának érdekében létrehoztam a paranoid állapotok három tér modelljét, amely a világ érzékelését három részre osztja: saṃsārán belüli saṃsārára, (a paranoid tudatállapotok torzított világa), saṃsārára és nibbānára. A kritikai elemzés eredményei szerint az elméletet a paranoid állapotok három tér modellje általános értelemben alátámasztja. Azonban a modell az egyéni és kulturális különbségek, valamint a szekvencialitás szempontjaira nem ad magyarázatot.

PÖLTL JÁNOS (WESLEY JÁNOS LELKÉSZKÉPZŐ FŐISKOLA)

Buddha és a konstruktivista tanulásszemlélet

Napjainkban rengeteg tanulmány foglalkozik a buddhista pedagógiával, azzal, hogy a buddhizmus mára kialakult szemlélete, értékrendje miként hasznosítható az oktatásban. Az előadás nem ezt a kérdést célozza meg, hanem Buddha beszédeiben mint elsődleges forrásokban fellelhető gondolatokat elemzi, melyet alig tanulmányoztak ebből a

szempontból. A fő kérdés az, hogy a napjaink tanuláselméleteinek milyen előképei fedezhetőek fel Buddha tanítóbeszédeiben.

A kutatás legfontosabb megállapítása a tutajhasonlathoz kapcsolódik. Ebben Buddha azt mutatja be, hogy a korábbi tanítások idővel akadályokká válhatnak, mint a folyón való átkelés után a tutaj, így azokat el kell hagyni. Ez a gondolat napjainkig meghatározó a buddhizmusban. Ezzel szemben a pedagógiában nagyon sokáig az volt a jellemző szemlélet, hogy a tanulás egy folyamatos növekedés, a tudás pedig egymásra rakódó, egymásra épülő, felhalmozható elemekből áll. Ebbe a rendszerbe nem illik bele olyan tudás, mely fölöslegessé, netán károssá válhat.

Csak a múlt század végén, a kognitív tudomány fejlődésével bontakozott ki – részben Thomas Kuhn tudományos forradalmakkal kapcsolatos paradigmájának egyénre való adaptálásaként – az a konstruktivista tanulásszemlélet, mely a folyamatos építkezésnek ezt a felfogását kétségbe vonta. Ehelyett a fogalmi váltást (conceptual change) állította a középpontba, mely egyfajta szemléletváltás, továbbá az igazság helyett az adaptivitás, az ember számára való hasznosság lett a kulcsfogalma. Ezen

elmélet szerint az ember a megismerés folyamán mintázatokat, modelleket épít magában, bár ezt nem tudatosan teszi. Ezek a modellek hasznosak, de bármikor kiderülhet, hogy az újabb ismeretekkel nem egyeztethetőek össze. Ilyenkor az egyén számára elkerülhetetlen, hogy ezeket feladja, és új, adaptívabb megközelítést alkalmazzon. Ez a tanuláselmélet tutajhasonlata.

KOMLÓS ZSUZSANNA (A TAN KAPUJA BUDDHISTA FŐISKOLA)

Gyász és buddhizmus- A buddhista módszerek, gyakorlatok felhasználhatósága korunk nyugati gyászterápiájában

A gyász témája kézenfogva jár a halál fogalmával. A buddhista irodalomra és a gyászfeldolgozás nyugati modelljeire támaszkodva vizsgálom a két megközelítés lehetséges integrációját, a véglegesség kérdése, az ahhoz való megfelelő viszonyulás, illetve éppen ezen feszültség feloldása érdekében.

Munkámban szeretném kiemelni, hogy a gyászfolyamat is, mint minden lelki folyamat, bizonyos érzéseinkhez fűződő viszonyunkat tükrözi. Ezeket, a számunkra leginkább akadályozó érzéseket, illetve ezen negatív érzéseknek

ellenszereit szeretném górcső alá venni buddhista megközelítéssel.

Az érzelmek megértése, és lecsitítása, illetve azok jó helyen kezelése része a buddhista tanításoknak, ezek a buddhista meditációk alapjai.

A keleti és nyugati látásmód a halállal, a veszteséggel kapcsolatban egészen más. Míg az egyik az élet örök körforgásának részeként tekinti a halált, és az azzal kapcsolatos érzelmek megélését, addig a másik a halált végső veszteségként kezeli, ezáltal tabusítja is azt. Célom ennek a két látszólag ellentétes látásmódnak a közelítése, a gyakorlatok kapcsán közös halmazt alkotva, a megélt érzelmek feldolgozására koncentrálva.

Célom, annak vizsgálata, hogy korunk világi embere milyen gyakorlati eszközöket kaphat a buddhista tanokból, hogy képes legyen megküzdeni a gyászfolyamat kihívásaival.

Előadásom két részből áll: az elméleti keret áttekintése után néhány konkrét buddhista gyakorlati módszert vizsgálok. Ezek a módszerek a buddhizmus különböző iskoláiban megtalálhatóak, a théraváda szattipathána meditációtól a tibeti álomjóga, és lodzsong gyakorlatokig, vagy a négy

mérhetetlen gyakorlatáig. A gyakorlatokat a nyugati gyászterápiába integrálhatóság alapján választottam ki.

Előadásom végén kísérletet teszek arra, hogy bemutassam, hogy akár az egyéni, akár a csoportos gyászfeldolgozó foglalkozások során milyen módon illeszthetők be a tárgyalt buddhista módszerek.

BUDDHIZMUS

Szekcióvezető: Dr. Ruzsa Ferenc

Helyszín: Borzsák–Paepcke könyvtár

FILE PÉTER (KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM)

Üdvözítő-e Sákjamuni Buddha? Egy vallástörténeti elemzés

Tanulmányomban a történelmi Buddha, Sákjamuni Buddha funkcionális elemzését végzem, az üdvözítői szerepkör betöltésének szempontjából. A vallások összehasonlításának egyik elsődleges akadálya a kifejezések többlettartalma miatti pontatlanság – emiatt a tanulmány első felében az üdvösség meghatározását végzem a klasszikus vallástörténeti munkák alapján, méghozzá kettős irányban Ez alapján az üdvösség egyrészt az életellenes hatalmaktól való megszabadulás,

másrészt a szenttel, a transzcendens hatalommal való kapcsolat helyreállítása. Az üdvözítő karakterét, mint a vallások gyakori típuskarakterét pedig az üdvösséget emberek számára elérhetővé tevő személyként határozom meg. Ezek után megvizsgálom, hogy Buddha hogyan segíti az embereket a korábban meghatározott kettős üdvösség-irány elérésében. Az életellenes hatalmaktól való szabadulást az avidya- és dukkha-mentes állapot, a nirvána elérése felé való iránymutatásban, a szenttel való kapcsolat helyreállítását pedig a megvilágosodás során szerzett sunyata (üresség) természet felismerésében állapítom meg. Buddhának tehát az üdvözítő tette nem más, mint a „Tan kerekének megfogatása", tehát a nirvánáról szóló tanítás emberek közé adása. Mindezek után bemutatom, hogy Buddha személyében és életében hogyan jelennek meg az üdvözítő karakterek jellegzetes jegyei. Ezek bemutatásánál első sorban a buddhisták által legszéleskörűbben elismert klasszikus théraváda szútrákra hagyatkozom, kiegészítve azokat mahájána szútrákkal, ahol szükséges. Ilyen tipikus, üdvözítő karakterjegyek az uralkodói származás, a születést övező csodák, próféciák, a szimbolikus halál megjelenése, a gonosszal való kozmikus küzdelem, a növénymotívum

megjelenése, a tengeren és a benne lakó szörnyeken való uralkodás, valamint az újbóli eljövetellel, a Maitreya-parúziával kapcsolatos váradalmak. A tanulmány elsődleges célja tehát, hogy bemutassa Buddha történetében azokat a jegyeket, ami alapján az emberek üdvösségét elhozó karakter jelenik meg személyében.

MENAKER ANGELIKA (A TAN KAPUJA BUDDHISTA FŐISKOLA)

A théraváda buddhizmus pokolleírásának és Hieronymus Bosch A pokol képi megjelenítésének összehasonlítása

Előadásom témája a buddhista kozmológia hat világa közül a pokol szférája. Ennek kapcsán kerül összehasonlításra Hieronymus Bosch A szénásszekér című triptichonja és a Buddha Devaduta szutta tanbeszédében szereplő leírás. Megvizsgálom, milyen különbségek és hasonlóságok állapíthatók meg a pokol megjelenítésében. Kitérek az adott kor és helyszín társadalmi és vallási életét meghatározó viszonyokra, szót ejtek a németalföldi festő életét, ill. életérzését befolyásoló késő középkori válságról, amely mind a hitrendszert mind a polgárok erkölcsös viselkedését jellemezte. Mindezt párhuzamba állítom a Buddha korával

(i.e. 6-5. század), melyet nagyhatalmak egymás ellen vívott harcai fémjeleztek, azaz ebben az esetben is egy szenvedéssel teli élethelyzetről van szó.

Bosch festményének legfőbb szimbólumait kétféle nézőpontból ismertetem: először a nyugati, európai, keresztény értékrend mentén, majd kitérek a keleti, ázsiai, buddhista szemléletmódra. Itt nyílik alkalom arra, hogy tanbeszédek felidézésével bevezessem a hallgatóságot a Magasztos néhány tanításába, megmutatva ezzel, hogy mely pontokon tér el, ill. hol érintkezik a keresztény hagyomány által közvetített etikai rendszerrel. A hallgató betekintést nyerhet egy eltérő megközelítési, valamint értelmezési módba (pl. a buddhista karma-törvény működésébe).

A hasonlóságok és különbségek felvázolásával az is kirajzolódik, hogy a Buddha és Bosch más-más kifejezőeszközöket használva, milyen fontos szerepet játszottak koruk társadalmában, valamint az is, hogy tevékenységük óriási jelentőséggel bír nem kizárólag abban az időszakban, amikor éltek, hiszen hatásuk mindmáig érezhető (buddhista közösségek, Bosch-tanítványok). Az általuk közvetített üzenet napjainkban is aktuális.

TÓTH-BEDA KRISZTINA (A TAN KAPUJA BUDDHISTA FŐISKOLA)

A Buddha köntöse

A ma használt szerzetesi ruházat mindegyike lényegében a 2500 évvel ezelőtt, a történelmi Buddha és szerzetesi közössége által viselt öltözetre vezethető vissza. Ennek legfontosabb eleme maga a köntös, ami önmagában is része és szimbóluma a Buddha tanításának. A Buddha a szerzetesi szabályzatban, a vinajában szigorú szabályokat állít fel a szerzetesi köntös megszerzésével, birtoklásával, viselésével kapcsolatosan. A dolgozat célja, hogy a jelen korban működő fontosabb buddhista irányzatok, közösségek hagyományos szerzetesi ruházatát vizsgálja annak fizikális megjelenését és lényegi jelentését keresve.

A dolgozat terjedelme nem teszi lehetővé, hogy teljes körűen bemutassa minden hagyomány és ágazat szerzetesi ruházatainak stílusbeli eltérését, tekintve hogy az öltözet, mint a buddhizmus maga is alkalmazkodott az évek során a földrajzi, éghajlati viszonyokhoz, a természeti adottságokhoz (az elérhető anyagok tekintetében), az adott ország társadalmi, kulturális szokásrendszeréhez. A modern technikai feltételek

adottsága is megváltoztatja a viselet kinézetét és használatának módját.

A dolgozatban szeretném legalább a főbb hagyományvonalak öltözeteit áttekinteni és kapcsolatukat keresni a Buddha eredeti viseletével, megnézni milyen hatások miatt változott ez a viselet, és hogyan őrzi meg mégis kapcsolatát az eredeti viselet formájával és szellemi jelentésével. Bemutatni azok sokszínűségét a Théraváda szerzetesek sáfrány köntösével kezdve a kínai, koreai, japán Zen szerzetesek szürke, barna, fekete világán át a tibeti jellegzetes bordó, kék ruháig. A tanulmány feltérképezi az alapvető öltözet darabjait, funkció szerinti változatait, és a „köntös" meglétét és megjelenési formáját. Röviden kitér a különleges viseletekre, amiket szertartások alkalmával kerülnek elő.

A kutatás célja, hogy megértse és feltárja a különbözőségek és hasonlóságok okait előkészítve egy mélyebb kutatást a köntöshöz fűződő ma is élő gyakorlatokban való elmélyedéshez.

JAPÁN TÁRSADALOM ÉS VALLÁS

Szekcióvezető: Dr. Takó Ferenc

Helyszín: Nagyterem

ALMÁSI ALMA ALEXANDRA (KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM)

A Shinsengumi társadalmi és politikai megítélése a Meiji-kortól napjainkig

Kutatásom során a Shinsengumi nevű speciális rendfenntartóegység történetének hagyományozódását vizsgálom a Meiji-kortól egészen napjainkig. A csoport a bakumatsu-korszak utolsó éveiben, 1863 és 1869 közt volt aktív. A császári lojalisták és a bakufu közt fennálló hatalmi játszmában a Shinsengumi tagjai a sógun mellett foglaltak állást, így a Meiji-korban történetük, más Tokugawa-lojalistákéhoz hasonlóan, tabunak számított. Rövid fennállásuk és a Meiji-korban kialakult politikai narratíva ellenére azonban történetük nem csupán a lokális közösségek emlékezetében él tovább, hanem a populáris és elitkultúra révén ismertté vált az egész nemzet körében. Hogy lehetséges, hogy egy ilyen csekély jelentőséggel bíró csoportért ma milliók rajonganak világszerte? Mik voltak azok a tényezők, amelyek befolyásolták a Shinsengumi kultuszának kialakulását? Ezen kérdések megválaszolásához sorra vettem,

hogyan alakult a bakumatsu-korszak veszteseinek megítélése a történelmi narratíva és a társadalmi változások függvényében a Meiji-kortól egészen napjainkig. Ez alapján a kutatásom három nagyobb egységre bontható. Az első szakaszban szembeállítottam egymással a Meiji-kor központi ideológiáján alapuló történelemszemléletet és annak ellennarratíváját, amely a lokális közösségek megemlékezőtevékenységein és korábbi Tokugawa-lojalisták filológiai munkásságán alapult. A második szakaszban a két világháborút követő történelemszemléletben bekövetkezett változásokat vizsgáltam. Az 1950-es évektől ugyanis megkezdődött az Edo-kor átértékelése, amelynek keretében az addig negatív színben feltüntetett „veszteseket” rehabilitálták és új megvilágításba helyezték. A harmadik szakaszban az 1990-es évektől napjainkig vizsgálom a témát, annak függvényében, hogy a globális trendek és a tömegmédiumok elterjedése miképpen befolyásolják a kollektív emlékezetet. Ebben a szakaszban kitérek a háborúturizmus jelenségére, valamint a manga- és animeipar hatásaira is.

HORNOS DÁNIEL (EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

Tűzvészek és gyújtogatás az Edo-kori rendeletekben

Az Edo-kor (1603–1868) a japán történelem egyik meghatározó jelentőségű időszaka, amikor is a Tokugawa-sógunátus uralma alatt – a külvilágtól elzártan ugyan, de – békében fejlődhetett a szigetország. A gazdaság fellendülése nyomán Edo (a mai Tokió) az akkori világ legnagyobb városainak sorába lépett. Edóban és a többi nagyvárosban zsúfoltan, egymáshoz közel épültek a faépületek, emiatt a tűzvészek és a gyújtogatások különösen nagy veszélyt jelentettek, hiszen rövid idő alatt hatalmas anyagi és emberi áldozatokkal járó katasztrófa következhetett be. Az efféle katasztrófák megakadályozása érdekében a Tokugawa-sógunátus szigorú szabályok, törvények lefektetésével igyekezett elejét venni a tűzvészeknek és gyújtogatásoknak.

Előadásomban az Edo-kori tűzvészek és gyújtogatások témáját járom körül, mégpedig a sóguni rendeletek szövegeinek vizsgálatán keresztül. Kutatásaim során Edo-kori jogtörténeti forrásszövegeket fordítok és elemzek, s ezeknek a segítségével igyekszem feltárni a korabeli japán társadalom és jog különféle összefüggéseit. Ez alkalommal is ugyanezt a módszert használom, s az Edo-korban összeállított

Ofuregaki Shūsei című rendeletgyűjteményeknek a tűzvészek, tűzijátékok és gyújtogatás témájában íródott egyes rendeleteit vizsgálom. Az előadásban kitérek arra is, hogy mi jellemezte az Edo-kori tűzvészeket; mikor voltak a legnagyobb tűzesetek Edóban; milyen szervezet segítette a tűzvészek elleni védekezést, s mindez hogy jelenik meg a sógunátus államapparátusa által kibocsájtott rendeletekben. Szó esik majd a téma büntetőjogi aspektusáról is: a gyújtogatást ugyanis a korban különösen súlyosan büntették, ez volt az egyetlen olyan bűncselekmény, amelynél a talio-elvet („szemet szemért, fogat fogért") alkalmazták. Az előadás célja tehát az, hogy egy bizonyos szemszögből, a sóguni rendeletek elemzése segítségével betekintést nyújtson a XVII-XIX. századi Japán tűzvédelmébe és a korabeli társadalom jelen témához való hozzáállásába.

PECSENYA ÉVA (KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM)

Ellenvélemény egy zűrzavaros korban – A Meiji-kori Seinen Kurabu megítélése egy enka énekes naplójának segítségével

A kutatás célja megvizsgálni egy a japán Meiji-kori (1868–1912) modernizációs időszak közepén megalapult bő egy

évtizedig működő aktivista mozgalmat, mely társulás neve Seinen Kurabu volt. Az előadás párhuzamba állítja a nagyjából 1885–1900-as időszak általános politikai légkörét egy Soeda Azenbō 添田唖蝉坊 nevű enka énekes Ryūsei-ki 流生記 életrajzi naplójában olvasható élethelyzetekkel. Születtek kutatások a korban olyan meghatározó ifjúsági ellenmozgalmakról, mint a sōshi vagy a bankara, kevés szó esik azonban a sōshin belül elkülöníthető enka sōshi aktivista rétegről, mely központja a napló alapján a Seinen Kurabu társaság székhelyén működött. Soeda többek között megírja, hogyan lehetett taggá válni, milyen volt a politikai aktivisták mindennapi élete, hogyan tartották a kapcsolatot az őket lobbizásra felkérő Jiyūtō liberális párt tagjaival, mik voltak a fő problémáik a központi hatalom elitjével. Megjelenik, hogy az enka, mint japán zenei műfaj elsődleges célja nem a ma ismert esztétikai gyönyörködtetés, hanem a politikai ellenvélemény burkolt átadása volt. Soeda átfogó dalszöveggyűjteményének szövegét és az azokhoz tartozó kommentjeit párhuzamba lehetett állítani az akkori aktuálpolitikai helyzetekkel, melyekből átlátható az alsó társadalmi réteg közhangulata. Látható ahogyan az egy

osztályhoz tartozó, vagy könnyen azonosuló osztályok ellenvéleménye együtt tudott működni. Bár a társaság az 1900-as évekre feloszlott, jelentősége fontos, ugyanis a társaság tagjai és a sōshi aktivisták nagy része később beolvadt a nacionalista eszmevilágba. Tehát kirajzolódik a Meiji-korban egy olyan nacionalista gondolkodásmód, mely arra enged következtetni, hogy a következő korszakban, majd a II. világháború idején kiteljesedő autoriter állami berendezkedés gyökerei több szinten is eltérnek a nyugati jellegű formáktól.

ANDRISKA GERGŐ (KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM)

A shingon doktrínája és kialakulása

A tantrizmus misztériumba hajló tanítása Indiától Kínán át egészen Japánig több kultúrára is jelentős hatással volt. A nagy múltú módszer így a buddhizmuson belül is kivirágzott, sokáig a mahāyāna leple alatt, majd a későbbiekben már önálló irányzatként is működött.

A japán buddhizmus történetében ugyanilyen sajátos ismertető jegyekkel rendelkező iskolaként lépett elő a shingon is. A 9. században Kūkai terjesztette a titkos

tanításokat rejtő irányzat módszereit, amikor visszatért kínai tanulmányi útjáról, majd a császári udvarban kivívta a vezetőréteg figyelmét és elismerését is. A shingon iskola olyan jelentős hatást gyakorolt az udvarra, hogy idővel a chingo kokka, vagyis az államot védelmező kultusz szerepét is betöltötte.

A világi életben betöltött kiemelkedő szerepe mellett az iskola japán sajátossággá vált. De mi alapján vonhatjuk le azt a következtetést, hogy a shingon tipikusan japán jelleget öltött? Egyrészt a mahāyāna felfogásának köszönhetően, hiszen a „nagy jármű" sajátos jellegéből adódóan képes volt integrálni, ezáltal buddhaként realizálni az indiai eredetű deitásokat.

Hasonló megállapítás tehető az iskola kínai terjedésére is, amelyben a mahāyāna magában hordva a korai vajrayāna alapvonásait, önmagát fedezte fel a taoizmuson keresztül is. Ebből a mentalitásból adódóan elterjedése során Japánban a shingon eklektikusan tanításaiba foglalta a mahāyāna, a tantrikus vizualizáció, a taoizmus, és a shintō elemeit is.

Kutatásomban főként a shingon történetére, hátterére, doktrínájára koncentrálva kívánom elhelyezni a tárgyalt iskolát mind a buddhista eszmetörténet, mind a keleti vallások palettáján; megvizsgálva a más vallásoktól átvett, majd a

gyakorlatba integrált, sajátosan értelmezett tételek forrását. A vizsgálódásaim során továbbá arra próbálok fényt deríteni, miként jelenik meg és hogyan interpretálható a shingon azon önértelmezése, mely minden vallást azonos princípiumra vezet vissza.

BARÁT LAURA (KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM)

Új vallási mozgalmak

Előadásom témája az új vallási mozgalmak felemelkedése, térnyerése és változásai Japánban. Ezek a mozgalmak az Edo-kor végén jöttek létre, a bevett, hagyományos vallásoktól függetlenül, egyszerű emberek alapításával. Habár egyöntetűen új vallásoknak nevezzük őket, jelentős eltérések mutatkoznak közöttük attól függően, hogy melyik korban jöttek létre. Ennek az előadásnak a célja az új vallási mozgalmak karakterisztikáiban végbement változások bemutatása az Edo-kor végétől és a Meiji-kor elejétől egészen napjainkig.

Ehhez négy új vallási mozgalmat mutatok be: a Tenrikyōt a legrégebbi új vallások képviselőjeként, a Sōka Gakkait a háború előtti és háború utáni mozgalomként, a Kōfuku no kagakut mint új-új vallást, majd kitérek még az Aum

Shinrikyōra, a legutolsóként létrejött új vallásra, amely a tokiói gáztámadással végleg rányomta a bélyegét az új vallások megítélésére Japánban. Forrásaimat tekintve főként tanulmányokból dolgoztam, amelyek közt szerepelnek ezen új vallási mozgalmak tagjai által és külső szempontból írt tanulmányok is.

A mozgalmak hivatalos weboldalait szintén felhasználtam. Összességében véve négy időszakra lehet osztani az új vallási mozgalmakat. Az első az Edo-kor végén és a Meiji-korban létrejött mozgalmak, amelyek a sintó mitológiára építenek, és központi szerepet tölt be bennük a gyógyítás és az elesettek megsegítése. A következő időszak a huszadik század elején létrejött mozgalmak, amelyeket a császárkultusz és a nacionalizmus erősen háttérbe szorított. A második világháború utáni új vallások már főként a buddhizmusból merítenek, és megjelennek az oktatás és a politika területein is. A következő fordulópont a gazdasági fellendülés időszakában következett be, amikor már kevésbé jelentett problémát a mindennapi szükségletek kielégítése, megjelentek azonban újabb társadalmi problémák, amelyek újabb megközelítéseket igényeltek. Ezekben a vallásokban

már erőteljesen jelen vannak a korra jellemző millenarista és egyéb modern elemek.

TÖRÖK TÖRTÉNELEM ÉS TÁRSADALOM

Szekcióvezető: Dr. Czentnár András

Helyszín: Borzsák–Paepcke könyvtár

ROSTÁS SZANDRA (EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

Szarvasok és átkok

Egy nomád nemzetségfő fia úgy dönt, hogy feladja a vándorló életmódot és letelepedik a szarvasok erdejében. A törzsi szokásoknak megfelelően vadászatra megy, de véletlenül egy vemhes szarvast öl meg. Ezután egy négy generáción átívelő átoksorozat veszi kezdetét, az átok apákról fiúkra száll, az átkok további átkokat szülnek.

Murathan Mungan (1955) kortárs török író, dramaturg és költő 1992-es megjelenésű *Geyikler Lanetler* (Szarvasok átkok) című drámája egy átoksújtotta család négy generációjának történetét mutatja be, miközben olyan kérdéseket jár körbe, mint az ember és a természet viszonya, a szokásjog, az apa – fiú kapcsolatok és a szerelem. A *Geyikler Lanetler* központi motívuma a szarvas. A Közép-

ázsiai és az anatóliai kultúrában a kultikus lénynek számító állatnak kiemelkedő szerepe van a mitológiában, a legendákban, az eposzokban, a mesék világában. Számos hiedelem fűződik hozzájuk, gyakori toposz a szarvasgyilkosság és a szarvast legyilkoló pórul járt vadász esete.

Jelen előadás célja hogy bemutassa, Mungan hogyan ötvözi kortárs művében a török és görög mitológia, a török népirodalom és az ógörög színház motívumait, hagyományait; kiemelt figyelmet fordítva a török népirodalomban és mitológiában is gyakran megjelenő szarvasmotívumra.

STUMPF ANNA (EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

Kırk Vezir Hikâyeleri – A népszerű történetfüzér jellegzetességei és érdekességek egy moszkvai kéziratról

Előadásomat a doktori disszertációm alapjául szolgáló Kırk Vezir Hikâyeleri című, a török irodalmakban többszáz éven át népszerű történetfüzér általános jellemzőinek, eredetének, változatainak bemutatásával kívánom kezdeni.

Ezt követően szemléltetem egy hiányos moszkvai kézirat sajátosságait, valamint, hogy ezek a jellegzetességek mikre engednek következtetni.

Végezetül pedig ismertetem a kutatás további lépéseit, valamint a jövőre vonatkozó terveket és lehetőségeket.

Eddigi munkám során a Kırk Vezir Hikâyeleri hat változatát használtam, közülük öt kézirat, ezek isztambuli, lipcsei, párizsi, moszkvai és budapesti könyvtárak, gyűjtemények állományainak részét képezik. A hatodik általam használt szövegváltozat pedig nyomtatott kiadás, ez a Torontói Egyetem tulajdonában van. A moszkvai kézirat mellett, amiről az előadásban bővebben fogok beszélni, a budapesti, a Magyar Tudományos Akadémia Keleti Gyűjteményében őrzött példány a másik, amihez átírást készítettem, mostanáig ezzel a két szöveggel töltöttem a legtöbb időt.

A kutatás eddigi eredményeiből világossá vált, hogy – bár eltérő arányokban – a különböző szövegváltozatok közti átfedés jelentősnek mondható, ugyanakkor kisebb-nagyobb részletekben az azonos mesék esetében is láthatunk különbségeket. Az eddig feldolgozott szövegek történeteiről

listát készítettem, jelenleg a listák összefésülését és összehasonlítását végzem.

TÜZES ÁGOSTON KÁROLY (EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

J.A. MacGahan amerikai haditudósító beszámolója a cári Oroszország jomud türkmén törzs ellen vezetett hadjáratáról 1873 nyarán

1873 tavaszán a cári Oroszország támadást indított a Hívai Kánság ellen. A gondosan előkészített hadjárat szerves része volt a birodalom közép-ázsiai expanziójának. Június 10-én a főváros, Híva elesett, így az oroszok két korábbi, kudarcba fulladt hódítási kísérlet után ezúttal sikerrel jártak, és protektorátussá tették a muszlim államalakulatot. A katonai akció eseményeiről számos korabeli tudósítás és beszámoló áll rendelkezésünkre. Ezek közül kiemelkedik J. A. MacGahan amerikai haditudósító és újságíró munkája, aki a Campaigning on the Oxus and the Fall of Khiva című munkájában összegezte tapasztalatait, és tájékoztatta a nyugati közvéleményt a hadjáratról. Híva elfoglalása után egy hónappal az orosz expedíciós sereg néhány egysége azt a feladatot kapta, hogy indítsanak büntető akciót a kánság

területén élő jomud türkmén törzs ellen, akik aktívan kivették részüket a hódítókkal szembeni ellenállásból. Konsztantyin Petrovics von Kaufmann tábornok, Orosz-Turkesztán főkormányzója és a katonai akció vezetője 300 ezer rubel összegű háborús jóvátétel kifizetésére kötelezte őket, ám a törzs ezt a megadott határidőre nem teljesítette, így 1873. július 19-én Nyikolaj Golovacsov tábornok vezetésével megindultak az orosz seregek. J. A. MacGahan naplójának harmadik nagy egysége ennek a türkmének ellen vezetett hadjáratnak a történéseit tárgyalja. Az amerikai haditudósító ezúttal is az események közvetlen közelében tartózkodott, hiszen elkísérte az orosz egységeket. A leírás nem csak a hadtörténeti szempontból jelentős cselekményeket tárja elénk, hanem beszámol az oroszok által elkövetett atrocitásokról, vagy a türkmének társadalmáról és életmódjáról is. Előadásomban ennek a műnek a segítségével szeretném bemutatni a hadjárat eseményeit és jelentőségét, valamint megvizsgálni a munka forrásértékét és a szerző objektivitását.

DAMLA SAYGILI (EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

Intercultural Sensitivity of Turkish as a Foreign Language Teachers

This study aims to determine the perceptions of intercultural sensitivity of Turkish as a foreign language teachers and to reveal their opinions on the importance of culture in teaching Turkish as a foreign language. In line with this purpose, it is examined whether the opinions of the Turkish as a foreign language teachers show a statistically significant difference in terms of certain variables such as gender, receiving in-service training, knowing a second language, living abroad, tenure, degree, the number of foreign languages spoken. Furthermore, this study examines the importance of culture in teaching Turkish as a foreign language. The study was performed with the “Single Point Aggregation Model, " a mixed variation design. The reason for selecting such a model was to collect complementary data for the study and to obtain more reliable results by identifying the differences between them. The sample of the study consisted of a total of 133 Turkish as a foreign language teachers working in different institutions. The study employed “the Intercultural Sensitivity Scale” developed by Chen and Starosta (2000). The study's quantitative data was analyzed using the SPSS 21.0 statistical analysis software program. Statistical methods such as frequency, percentage, arithmetic mean, t-test, and one-way

analysis of variance (ANOVA) were applied in the analysis of the data. The qualitative data were transformed into codes and themes and a content analysis was conducted in the analysis of the qualitative data. The study's quantitative data of "the Intercultural Sensitivity Scale" pointed out high perceptions of intercultural sensitivity and its sub-dimensions of the Turkish as a foreign language teachers. The sub-dimension on which the sensitivity of teachers was at the highest was participation in intercultural interaction while the sub-dimension where it was at the lowest was attention to intercultural interaction. The study concluded that the opinions of the Turkish as a foreign language teachers did not show a statistically significant difference in terms of gender, receiving in-service training, knowing a second language, living abroad, tenure, degree, and the number of foreign languages spoken. According to the study's qualitative data, most teachers implied that language and culture together form a whole and that language serves as a culture carrier. In this regard, the qualitative data supported the quantitative findings.

2023. ÁPRILIS 1.

A MODERN KÍNA

Szekcióvezető: Dr. Kozjek-Gulyás Anett

Helyszín: Nagyterem

KISS RENÁTA LILLA (EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

A kínai pártfőtitkár szerepe és hatáskörei

A dolgozatot megalapozó kutatás arra a kérdésre keresi a választ, hogy a kínai pártfőtitkár szerepe és hatásköre milyen irányban változott meg a jelenkori kínai politikában. 2022 őszén, a Kínai Kommunista Párt XX. Kongresszusán Xi Jinping mandátumát meghosszabbították, ezzel együtt jelentős változtatásokról is döntöttek, amelyek erősítették a pártfőtitkár egyszemélyes hatalmát. A dolgozat elemzi Xi Jinping eddigi ciklusait, fókuszálva a legutóbbi megválasztásakor bekövetkezett változásokra, különös tekintettel a pártfőtitkár hatalom átalakulásának lényegi aspektusaira. A témakör elemzése az összehasonlító politológia módszertanára támaszkodva kívánja összevetni Xi Jinping hatalmi helyzetét a kínai állam korábbi irányítóinak

„Hu Jintao és Jiang Zemin” időszakával. Nemzetközi szinten napjainkban egyre nagyobb figyelmet kapnak az elmúlt évtizedben globális szinten is egyre erősebb ambíciókkal rendelkező Peking külpolitikai törekvései, illetve a kínai nacionalizmus érvényesülése, különös tekintettel Tajvan kérdésére, illetve az orosz-ukrán háború kapcsán átrendeződő erőviszonyokra. Ennek okán érdemes kiemelt figyelmet fordítani az egyszemélyes vezetés erősödésének hatásaira, illetve az ennek kapcsán a kínai kormányzati rendszerben bekövetkező átalakulásokra.

TORMA LAURA (EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

A kulturális forradalom feldolgozása autofikciós eszközökkel

A 20. századi kínai történelem meghatározó eseménye a kulturális forradalom, amelynek hatására olyan irányzatok jelentek meg a kínai irodalomban, amelyek ma is meghatározóak. Kutatásomban a kulturális forradalomra reflektáló, azt feldolgozó kortárs műveket elemzek.

Két alkotással kiemelten foglalkozom; Dai Sijie Balzac és a kis kínai varrólány, valamint Han Dong Zhagen c. műveit elemzem és hasonlítom össze. Dai Sijie kínai születésű

emigráns író, aki befogadóországa nyelvén, ottani közönségnek alkot, míg Han Dong jelenleg Kínában él, kínai olvasók számára ír. Mindkét mű a kulturális forradalmat, azon belül a „Fel a hegyekbe, le a falvakba" mozgalmat dolgozza fel. Az azonos téma különböző feldolgozása, illetve az eltérő környezet és célközönség teszi érdekessé az összehasonlítást.

Az összehasonlítás alapját az azonos műfaj képezi: mindkét mű az autofikció műfajába sorolható. Az önéletrajz és a fikció határterületén mozgó irodalmi műfaj az autofikció. A két vizsgált mű eltérő módon alkalmazza az autofikció eszközeit. Dai művében egyes szám első személyű narráció és az életrajzi adatok egybevágósága teremti meg az önéletrajzi jelleget, viszont a kulturális forradalom sajátos politikai háttére megváltozott valóságot teremt, amely groteszk voltával megrendíti az olvasó hitét a mű tárgyilagosságában. Han alkotása ezzel szemben az egyes szám harmadik személyű narrációjával és objektivitásával teremti meg a hitelesség illúzióját; a naturalisztikus, túlzó részletesség, valamint az időbeliség összeszedetlensége miatt viszont egyértelműen autofikciós alkotásként tekinthetünk rá.

A kulturális forradalom mély hatását érzékelteti, hogy kortárs írók továbbra is foglalkoznak vele műveikben. Az

autofikció mint műfaj a történelmi események irodalmi feldolgozásának új módját jelenti, amely a két vizsgált szerző művében eltérő módon jelenik meg.

KÍNAI FILOZÓFIA

Szekcióvezető: Dr. Kozjek-Gulyás Anett

Helyszín: Nagyterem

IVÁCSON ANDRÁS ÁRON (BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM)

Az abszolút végtelen és a termőföld között: Wang Anshi filozófiai gondolkodása

Wang Anshi, tiszteletnevén Jiefu (1021-1086), Kína egész történelmének egyik legérdekesebb alakja. Kiemelkedő hivatalnok, író, költő, gondolkodó, azonban mégis elsősorban mint gyakorlatias reformer maradt fenn emlékezete. Ugyanakkor ez magával hozza azt is, hogy a róla szóló feljegyzések, művek, reflexiók a tevékenységének konkrét és gyakorlati reformokra vonatkozó oldalát domborítják ki. Mindemellett azonban Wang filozófiai gondolkodása legalább annyira érdekfeszítő és radikális, mint a gazdasági és politikai reformjai. Gondolkodása egy roppant érdekes szintézis a konfucianizmus, daoizmus és legizmus különféle

irányzatai között, amely egy már a maga korában nagyon sajátságos jelleget kölcsönzött filozófiájának. Előadásom a kínai politikai gondolkodás folytonosságát kutató doktori tézisem egy részének rövid áttekintését kínálja, amely téma keretén belül Wang alakja megkerülhetetlen, úgy a nevéhez fűződő reformok, mint az azokat alátámasztó filozófiai gondolatok maradandóságát illetően. Annál is inkább, hogy mivel filozófiai gondolkodása első látásra roppant elvontnak tűnhet, nem feltétlen egyértelmű, hogy hol és miként képes a teljesen konkrét és gyakorlatias reformjainak alapként szolgálni. Meglátásom szerint azonban filozófiai és társadalmi gondolkodása között szoros kapcsolat áll fenn, amelynek feltárása kifejezetten hozzájárul Wang ezen mindkét oldalának elmélyültebb ismeretéhez és megértéséhez.

ZSIFKOVITS ZOLTÁN (EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

A hatalom bűvöletében: Han Fei és Machiavelli nézeteinek összehasonlítása

A nyugati sinológiában a legizmussal 法家 fajia foglalkozó szakirodalmak gyakran vonnak párhuzamot a Han Fei 韩非 (Kr.e. 280-233) munkásságában megjelenő nézetek és az

olasz reneszánsz gondolkodó, Niccolò Machiavelli (1469-1527) A Fejedelem (Il Principe) című írása között. A dolgozat célja a Hanfeizi-ben 韩非子 és a Fejedelemben fellelhető, egyeduralmi politikát támogató nézeteket és javaslatokat szemrevételezni egyes témák szerint (hadászat, államszervezés, diplomácia), megvizsgálni azokat, majd a koruk és kulturális hátterükként szolgáló eszmetörténeti és társadalmi kontextus elemzése révén feltárni az egyezések, illetve különbségek okait e két szerző írásaiban.

További célom, hogy górcső alá vegyem azt is, hogy a két szerző az ideális egyeduralmi rendszere megteremtése során milyen csoportokkal és osztályokkal számol, valamint hogy az adott csoportok egymás és a fejedelem/hegemón közötti dinamikáját miként képzeli el, az egyeduralmi rendszerben pontosan milyen funkciót szán nekik és miért.

Mindkét szerző műve olyan átmeneti korszakban készült ahol a régi társadalmi és politikai struktúrák hanyatlásával párhuzamosan egy teljesen új rendszer volt kialakulóban. Han Fei-t Han 韩 állam hanyatlása és a kínai államokban található családalapú kormányzási rendszer és struktúra lassú erodálódása késztette arra, hogy elvesse a korábbi kínai

gondolkodók által lefektetett erény-, hagyomány- és klán-alapú kormányzás gondolatát, míg Machiavellit a Firenzei Köztársaság és az azt irányító Medici-család válsága, és az ezzel párhuzamosan egyre fokozódó, külső hatalmakat mind több és több katonai és politikai beavatkozásra kényszerítő itáliai hatalmi játszmák késztették arra, hogy megvizsgálják közösségük (és ezzel együtt a az olyan észak-olasz városállam mint például Velence) működését, hagyományait, paradigmáit és az arisztotelészi politikai gondolkodásból eredeztethető leszármazását, ezzel egyúttal mérlegelve mind a köztársasági államforma és az egyeduralom előnyeit és hátrányait.

KOREA

Szekcióvezető: Dr. Mecsi Beatrix

Helyszín: Nagyterem

BREIER ERIK TIBOR (PÁZMÁNY PÉTER KATOLIKUS EGYETEM)

A dél-koreai háztartási adósság problematikája

Napjainkban a koreai társadalom egyik legnagyobb problémája a hatalmas háztartási adósságállomány, ami

folyamatosan növekszik. A probléma már olyan súlyos, hogy az öngyilkoságok első számú okozójának, a felhalmozott adósággok fizetés képtelenségét tartják. A problémával egyre többet foglalkozik a média is. Az egyik legsikeresebb koreai sorozat a Squid Game-nek is fő mozgató rúgója a hatalmas eladósodottság.

Azonban elsőre meglepő lehet miért lett a koreai társadalom ennyire eladósodott, hiszen nem is annyira régen egyike volt a leginkább megtakarító társadalmaknak. A változás egyik fontos eleme az Ázsiai valuta válság volt, ekkor ugyanis a gazdaság élénkítése miatt a kormányzat ösztönözni kezdte a hitelfelvételt az alapkamatot pedig alacsonyra csökkentették. Másik fontos elemnek tartom az ország gyors gazdagodását és ezzel az egyre növekvő igényt a fogyasztásra.

Az adósság szempontjából a két leginkább érintett réteg a fiatalok és az idősek. A fiatalok számára hatalmas a társadalmi nyomás a folyamatos fogyasztásra. Az időseknél pedig a szociális háló nem nyújt elég támogatást ezért magán vállalkozóként próbálnak boldogulni egy túltelített piacon.

A leggyorsabban növekő hitel állományt az ingatlan hitelek teszik ki. Az ingatlan árak gyorsan növekednek, amik

növelik a hiteleket is. Azonban sokan befektetés céljából vásárolnak ingatlanokat, emiatt pedig rengeteg saját lakásra vágyó szorul ki annak lehetőségből vagy kell felvennie hatalmas mértékű hitelt.

A bankok korábbi szabályozatlansággal szemben a kormányzat törekszik az egyre nagyobb szabályzásra, a hitelek felvételénél és az ingatlanok vásárlásánál, valamint segítő programokat hoznak létre az eladósodott emberek számára. Azonban úgy tűnik eddig nem igazán sikerült megoldani a problémát, amit a covid járvány tovább súlyosbított. 2023-ra a koreai kormányzat újabb terveket dolgozott ki, de kérdéses mennyire lesznek hatékonyak a várható válság árnyékában.

SZIGETI SZONJA (EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

A hwarang szervezet ábrázolása a koreai történelmi sorozatokban

A 6-7. században játszódó *A Silla királyság ékköve* (선덕여왕, 2009) és a *Hwarang: A kezdetek* (화랑: 더 비기닝, 2016) című történelmi sorozatok meghatározó szereplői az elit *hwarang* 花郎 szervezet tagjai. Kutatásom

során azt vizsgálom, hogy az említett két sorozatban a *hwarangok* megjelenítése mennyire ad hiteles képet a szervezet működéséről és céljairól.

A koreai történelmi sorozat mint egyfajta *sageuk* (사극, 史劇), a történelmi tények és fikció keveredésén alapul. Bár történelmi forrásokban megtalálható tényekkel és ezeknek megfelelő ábrázolással is találkozunk, a cselekmény fejlődése érdekében gyakran ezektől eltérően kerülnek színre az egyes események. A történelmi sorozat készítői rendszeresen alkalmazott eszköztípusokkal igyekeznek elhitetni a nézővel, hogy a képernyőn látottak a történelmi valóságnak megfelelőek.

A *hwarang* szervezet a Silla királyság (i. e. 57–i. sz. 918) alatt létrejött, Jinheung király nevéhez kötődő alakulat, mely az államban vallási, katonai és nevelési szerepet töltött be. Tagjai tehetséges és szép arcú nemesifjak voltak, akik a harcművészet és erkölcs elsajátítása mellett országuk szolgálatára esküdtek fel. A *Hwarang: A kezdetek* a szervezet kialakulásának körülményeit dolgozza fel, míg a *Silla királyság ékköve* című sorozatban a *hwarang* már egy működő és összetettebb közösségként jelenik meg, mely

jelentős szerepet tölt be a hatalmi harcokban. Bár a megjelenítések főként a militáns jelleget emelik ki, mindkét *sageuk* betekintést ad a szervezet más szegmenseibe is. A *Hwarang: A kezdetek*ben megjelenik többek között a *hwarangok* konfuciánus taníttatása és a tánccal való kapcsolata, a *Silla királyság ékkövé*ben pedig egyebek mellett a vallási rítusokban való részvétel és az arc festése is helyet kap.

A két sorozat kapcsán megállapítható, hogy a *Silla királyság ékköve* nagyobb mértékben épít a történelmi forrásokra, és azokhoz igazítva ábrázolja a *hwarang* szervezetet, míg a *Hwarang: A kezdetek*ben az alakulat egy döntően fiktív történet környezeteként szolgál.

INCZE KATALIN HAJNALKA (SAPIENTIA SZERZETESI HITTUDOMÁNYI FŐISKOLA– EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

A valóság és fikció elemiből sarjadó Hóvirág *- Egy születésétől nagy vihart kavaró film bemutatása*

Jelen kutatás az isten-haza-család hármas kapcsolat jelentését vizsgálja a koreai történelem, szokásjog és etikett mentén egy manapság sokat vitatott, a Hóvirág sorozat megtekintését követően. Dolgozatomnak kettős célja van. Elsőként az

alkotás körül kialakult diskurzus szálait kibogozni. Miért akarták betiltani egy 16 részes sorozatot, ha még csak az első 3 részét sugározták? A dolgozatomban azt vizsgálom, hogy a felszínen látható történet mélyén zajló valódi események, hogyan képesek a képernyő elé ültetni a különböző korosztályokat, és miért tartják lényegesnek az alkotás készítői, hogy legalább olyan fontos a múlt század eseményeit feldolgozni, mint a 21. században rejlő kihívásokat megjeleníteni. Ezt témát többek között Valentina Marinescu által szerkesztett The Global Impact od South Korean Populer Culture, Jinhee Choi: The South Korean Film Renaissance és nem utolsó sorban Euny Hong: The Birth of Korean Cool: How One Nation Is Conquering the World Through Pop Culture munkáira alapozom, amiben a fiatalokat fontos célközönségnek tartják, a kosztümös, számtalan effekteket használó alkotások pedig sorra érik el sikerüket. Ezen keresztül a társadalmat megfigyelve, a mai napig a családban uralkodó tisztelet a meghatározó, ahogy a vallásba vetett hit és bizalom szintén visszatükröződik, legyen szó a sámánizmusról vagy kereszténységről, akár mindkettő egy filmben való megjelenítésével. A haza iránti tisztelet és mély elköteleződés észak és dél oldalán is megfigyelhető, de mikor

jutnak el arra a pontra, hogy összefogjanak? Tovább milyen hatással van egy család életére, ha egy szöges drót ketté szakítja azt? Az érdekek és érzelmek viharában képes-e a tisztesség felülkerekedni? A dolgozatomban ezekre a kérdésekre keresem a választ az objektivitás lehetséges határain belül egy 20. századi történelmi esemény árnyékában.

CHINA AND VIETNAM

Szekcióvezető: Dr. Salát Gergely

Helyszín: Nagyterem

GÁJÁSZ ENIKŐ (EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

Leftover women, or the postponement of marriage in China

Chinese society has undergone an unprecedented transformation over the past forty years, with the social fabric radically changed. New phenomena have emerged, globalisation, the internet, the transition to a market economy and the persistence of "Chinese-style socialism" have created a very specific social formula that is still in a state of flux. Social developments are also reflected in the Chinese language, with completely new expressions and structures

appearing or old ones taking on new meanings, and more layers and varieties of modern language than ever before. In my presentation, I will focus on the issue of women's status, and focusing on one interesting world: *shèngnǚ* 剩女, which is a great example of the representation of the changed social status of women in the modern Chinese language.

The Mandarin *shèngnǚ* 剩女 means “leftover women”, which is also the title of the 2019 documentary film about the lives of Chinese dating women directed by Shosh Shlam. The documentary in Hungarian is called “Huszonéves vénkisasszonyok”, which means, literally translated “Twenty-year-old spinsters”. We can see that it is linguistically challenging to translate the word into different languages, but it helps that the term *shèngnǚ* 剩女 was made official by the Ministry of Education of the People's Republic of China in 2007. According to the Ministry of Education, *shèngnǚ* 剩女 are defined as highly successful unmarried women over 27 years of age with tertiary education (Wang, 2011).

In this presentation, I will explore the issue of single women from a social perspective, beyond the meaning of the

word *shèngnǚ* 剩女 “leftover woman”, in order to get a clearer picture of the reasons for the prolonged age of marriage of women in a society perceived as conservative in European terms, and how this is represented in society, economically affecting the discourse on this issue in the public media, which shows that it is a discourse that is dominant for the whole nation.

DRUHALÓCZKI ÉVA DÓRA (BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM)

The issue of hegemony in the light of the recent interpretation of Tianxia

This research focuses on the reinterpretation of the traditional Chinese concept of Tianxia (All-under-Heaven) and the question of Chinese hegemony in the light of it. The study aims to explore the ideas of Zhao Tingyang, a contemporary Chinese philosopher, about the new concept of Tianxia, furthermore, it intends to investigate his motivations and critiques. The method of this paper is discourse analysis, in which I analyse Zhao’s works. The relevance of the topic lies in the fact that Zhao’s explanation for Tianxia has become a source of the modern Chinese political system, providing a

kind of ideological basis for foreign policy and geopolitical decisions. In addition to this, it is worth noting that in the recent years the People's Republic of China's geopolitical ambitions have increasingly come under scrutiny. Besides, Zhao's novel theory of Tianxia is clearly motivated by a desire to return to China's traditional roots and the re-thinking of the modern Chinese identity, which is also in line with current president Xi Jinping's political ideology. Basically, Zhao describes the new Tianxia system as a peaceful, harmonious spatial view that abolishes hegemony in the world order. However, some of his critics see this not as a possibility of post-hegemony, but as the People's Republic of China's aspiritation of hegemony. Although Zhao emphasises post-hegemony, it is important to highlight that his ideas raise legitimate questions among his critics. To do so, however, it is necessary to distinguish between the Chinese and Western notions of hegemony, since the former is not oppressive, while the latter is so. In this sense, the aim of this research is, on the one hand, to introduce Zhao's concept of Tianxia in the light of his works. On the other hand, to distinguish between the concepts of Chinese and Western hegemony and to explore which one fits Zhao's ideas better.

HONG QUANG TRIEU (EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

Using soft power under the India-China competition in Southeast Asia

Southeast Asia has been an emerging area with an increasing economic and geopolitical profile from the beginning of the 21st century. With USD 3.2 trillion of the total combined GDP of ten Southeast Asian countries (2019) and a forecast of 140 million new consumers by 2030, these countries have shown remarkable growth potential in the global market. In terms of geopolitics, after increasing integration at the international level, the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) has become a crucial factor in the security architecture of the Indo-Pacific due to the central location between the Indian Ocean and the Pacific Ocean, natural resources, and the energy supply chain. As global powers, India and China have ambitions to dominate Southeast Asia in order to secure their interests throughout Asia. Soft power has been used by the two Asian giants in their geopolitical competition to expand their sphere of influence in Southeast Asia benignly. The term “soft power” was coined by Joseph Nye in the early 1990s as the means to reach objectives

through attraction (culture, democracy, sport, diaspora, etc.) instead of coercion (military and sanctions related to economy and diplomacy). Indeed, India and China have the advantage of soft power assets in implementing the relationship with Southeast Asia in different ways. India focuses on cultural diplomacy, education, and humanitarian assistance. While China mainly gives foreign aid and economic investment. The article aims to study soft power in geopolitical competition from both sides in Southeast Asia since 2000. It will provide the nature of soft power in each country related to concepts and official documents from governments. Also, this paper will study the deployment of soft power in the India-China competition in Southeast Asia through some key cooperations and then assess the issue.

NGUYEN HAI THUY (EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM)

The relationship between social media and neoliberalism in Vietnam: The case of spontaneous personal online sales through Facebook during Covid-19 pandemic

The development of social media has opened several doors for new types of businesses all over the world. As the most

popular social network in Vietnam, Facebook has created a big market for online sales. Besides famous brands or big companies, personal online sellers also build their businesses on Facebook. This research examines the relationship between social media and neoliberalism in Vietnam, focusing on the case of spontaneous online sales through Facebook during the era of the COVID-19 pandemic. After that, the study also points out the response of the Vietnamese government to the phenomenon.

The theory of neoliberalism from existing literature was applied to build the background for the topic. The researcher used secondary data analysis and case study method to analyze the case of spontaneous online sales through Facebook in Vietnam.

The results showed that spontaneous online sale on Facebook in Vietnam reflected three typical characteristics of a neoliberalism formula, including (1) deregulation, (2) liberalization of trade and industry, and (3) privatization. While neoliberalism brought some benefits for online sellers and customers on Facebook, it also caused substantive issues such as fake news or consumerism. To reduce the effect of neoliberalism and protect the stability of the communist party,

the Vietnamese government carried out several policies to regulate online sales on Facebook and prevent the spread of fake news or information against the government. These efforts of the government faced several challenges during the pandemic. While the government kept changing policies and promulgating new laws to regulate and control the effects of neoliberalism in the country, online sellers on Facebook also flexibly changed to adapt to the changeable environment.

TRAN THI THUY HANG (BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM)

The Role of Social Capital in Disaster Risk Reduction and Resilience in Vietnam

The aim of this study is to highlight the role of social capital in protecting vulnerable families from natural disasters. Storms and floods are frequent natural disasters in this research area, the Covid -19 epidemic was add in the study. This is a qualitative study, 50 in-depth interviews and observations was conducted. The key formants are the local people in the lagoon of Thua Thien Hue province, Vietnam. The empirical results show that social capital in the form of bonding, bridging and linking extended humanitarian

assistance to the individuals, families and communities in pre, during and post disaster situation especially providing relief, rescue, and evacuation and above all solaced the people suffered from psychological and physical shocks due to horrendous loss of livelihood and infrastructure they witnessed. The immediate support, cooperation and help that the disaster victims received are not staffs of government. Before the government administration or any external help reaches, people in the communities helped each other for survival. Social capital for and with the most vulnerable people serves as an informal insurance in cases of disasters.

ZALA LÁSZLÓ (ELTE)

Connoisseurship and collecting decorative art in the Ming dynasty

This research examines the discourse on collecting decorative art emerged during the Ming dynasty (1368–1644). At that time, a genre called 'connoisseurship literature' developed that focused on how an individual should arrange their living space (both interior and exterior) and with what objects they should surround themselves. One goal of following such

prescriptions might have been to achieve a certain outward appearance in order to fulfil an aspired societal role. Conversely, another purpose may have been to withdraw from society by enjoying the delights of material objects and recreating nature for one's own personal enjoyment. In particular, this research focuses on two texts of the connoisseurship literature genre from the Ming dynasty, *Zhangwuzi* 長物志 (*The Treatise on Superfluous Things*) attributed to Wen Zhenheng 文震亨 (1585–1645) and *Geguyaolun* 各古要論 (*The Essential Criteria of Antiques*) attributed to Cao Zhao 曹昭 (ca. 14th century). Portions of *Zhangwuzi* 長物志 were translated and compared to an extant translation of *Geguyaolun* 各古要論. An analysis of the texts revealed that not only how material objects were discussed in late imperial China but also which objects were highly valued. Moreover, the analysis suggests that there was a clear distinction between what was valuable monetarily (*gui* 貴, expensive) and aesthetically (*guya* 古雅, exhibiting ancient elegance). In addition, many similarities exist between the two texts' assessments of certain objects and also in the exact wording used. In particular, the discourse of ancient bronze

and jade implements and vessels between the two texts is consistent, whereas some differences exist in valuations of certain imperial-era porcelain objects.

The research concludes that certain objects were distinctly seen as valuable whether monetarily or aesthetically, while certain objects were seen as worthless or crude. There are both consistencies and discrepancies between the two texts, which might reflect the individual texts' authors preferences or a larger change in societal preference over time. In addition, the research concludes that the qualifier *guya* 古雅 was seen as the most prestigious valuation that an object could receive and represents a difficult to grasp, almost preternatural quality.